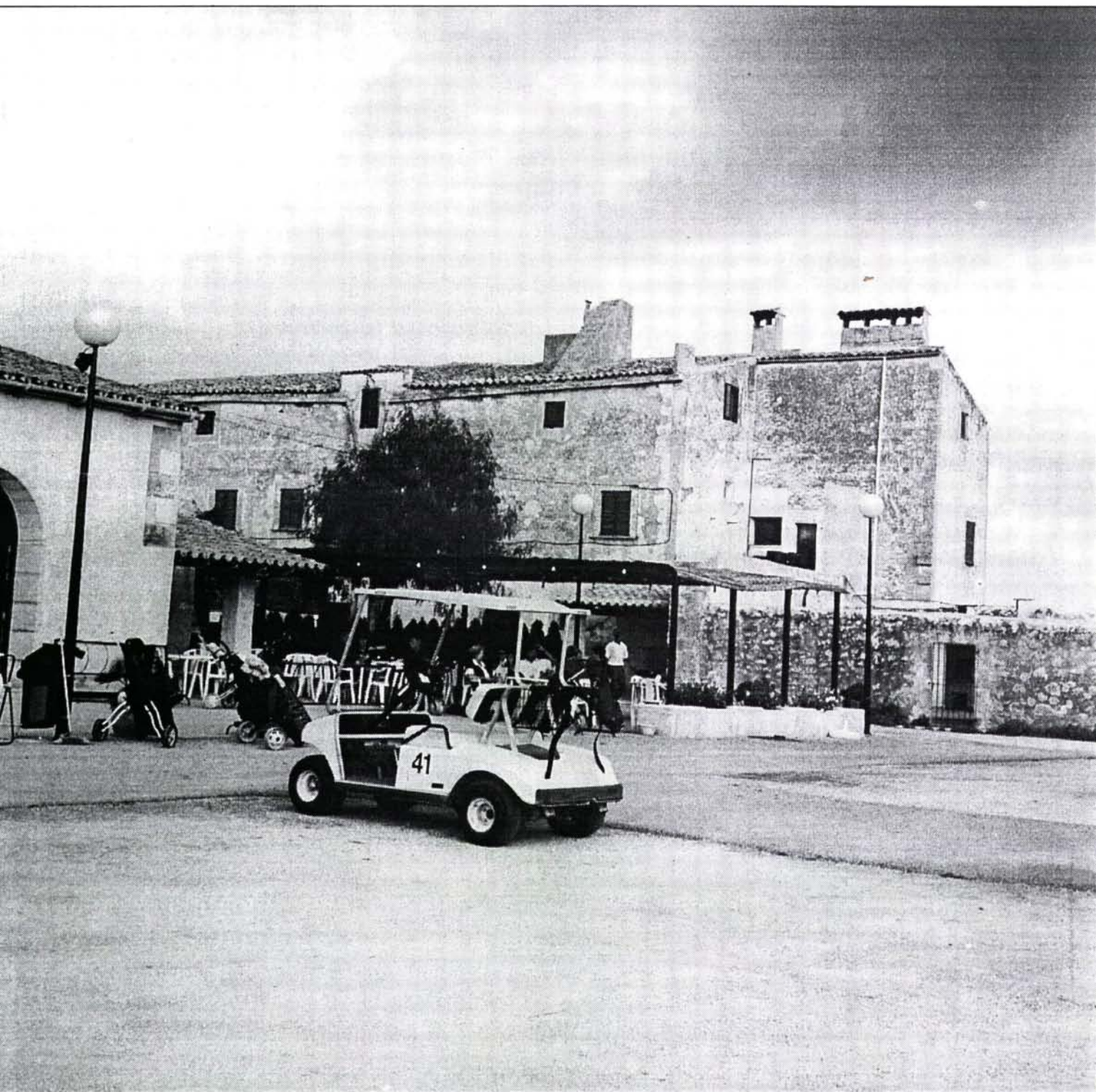

LLUCMAJOR

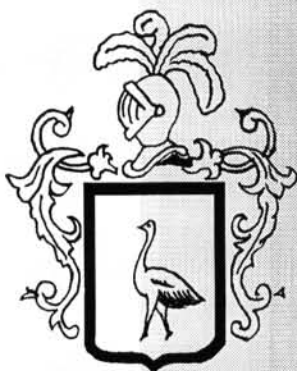
de pinte en ample

**ES CONSTRUIRÀ UN COMPLEX
TURÍSTIC A SON ANTELM**

100 cl.

25% vol.

XARO P
d'en

CORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany. S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT

C/. Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX

Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezares
Llucia Caldés	Celso Calviño
Francina Capellà	Miquel Cardell
Sebastià Cardell	Joan Clar
Antònia Font	Bartomeu Font
Joana Font	Catalina Garau
Maties Garcies	Miquel Janer
Franc Jaume	Joan Jaume
Coloma Julià	Benet Llompart
Antoni Llompart	Jaume Manresa
Llorenç Mascaró	Antoni Monserrat
Apol·lònia M. Monserrat	Joan Monserrat
Francisca Mut	Guillem Oliver
Jaume Oliver	Margalida Palou
Bartomeu Prohens	Nanda Ramon
Sebastià Rubí	Josep Sacarès
Jaume Salvà	Miquel Sbert
Tomeu Sbert	Catalina Serra
Joan Socies	Arnau Tomàs
Gabriel Thomàs	Antoni Vadell
Jeroni Tomàs	Francesc Verdera
Bàrbara Verdera	

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, n° 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

El Lluçmajor que volem

- El Puig de Ros, son Antelm i el circuit d'alta velocitat són, de moment, les darreres actuacions de l'equip de govern municipal (PP-ASI) en matèria urbanística. Unes actuacions que responen a unes directrius plenament desenvolupistes i sempre contràries a la més mínima conservació del territori malgrat des del Govern Balear el PP pretengui vendre una política de signe contrari.

L'ocasió de poder comptar amb una línia verda en el superurbanitzat litoral lluçmajorer sense haver de pagar cap indemnització al Puig de Ros en haver caducat el pla parcial es va traduir en un conveni que fa possible la realització d'un projecte que dormia el son dels justos des del 1973.

La revisió del Pla General s'allarga com el rosari de l'aurora. És igual, perquè no es necessita Pla General mentre existeixi el colador de l'"interès social". Vet aquí Son Antelm, un projecte que va néixer com a balneari, envoltat d'horts idíl·lics, per aprofitar les aigües termals del pou de devora son Gall i primer va albergar un camp de golf de 18 forats al qual ara se sumará un megacomplex turístic amb un hotel de cinc estrelles i 232 apartaments en règim de temps compartit.

L'interès social també ha possibilitat la construcció d'un circuit d'alta velocitat a les immediacions de son Delabau. Pistes asfaltades i tribunes per als espectadors han substituït una zona de garriga en un complex per tal de celebrar proves de velocitat i els accessos de la qual compliquen un poc més la saturada carretera Arenal-Lluçmajor.

Convenis urbanístics i declaracions d'interès social són els instruments utilitzats pel PP i per ASI per tal de construir el Lluçmajor que ells volen, però no el Lluçmajor que tots volem. ♦

Plenari de l'Ajuntament (27-10-97)

Construcció d'un Institut a s'Arenal

Aprovat per unanimitat

Arnau Tomàs

- Com s'havia anunciat, el tema més important presentat al Plenari Ordinari de l'Ajuntament de Lluçmajor, el projecte de construcció d'un Institut de Secundària a s'Arenal, va ser aprovat per unanimitat. Tots els grups polítics es felicitaren per haver resolt positivament aquest projecte tan necessari, ja que el seu cost íntegre de 450 milions, segons va manifestar el regidor responsable d'Economia i d'Hisenda, Lluç Tomàs, no costarà cap cèntim a l'Ajuntament, el qual, encara que haurà d'assumir el préstec per aquesta quantitat, serà rescabada pel MEC i els interessos, per la Conselleria d'Educació del Govern Balear.

El portaveu de l'oposició socialis-

ta, Antoni Garcies, va mostrar el seu recel i preocupació, en manifestar que és una llàstima que l'Ajuntament amb aquest crèdit hagi d'assumir una càrrega que no li correspon, perquè si la construcció de l'Institut sobrepassa aquesta quantitat, l'Ajuntament haurà d'aportar la definitiva. També va lamentar que l'Ajuntament de Palma no hi col·labori econòmicament perquè d'aquest Institut també en sortiran beneficiats els alumnes de la part del terme de Ciutat. Ll. Tomàs, sobre aquests dubtes, va explicar que el concurs corresponent per a l'edificació de l'Institut es farà a la baixa, per la qual cosa el cost final de les obres no sobrepassarà el qui hi ha pressupostat, tot especificant que el projecte serà redactat pels tècnics de l'Ajuntament Lluçmajorer.

Entre els altres temes aprovats, figura la declaració de les festes locals per a 1998, que seran, com enguany, Sant Miquel i Es Firó. També es varen aprovar els punts referits a l'oferta pública de treball, la constitució d'un Patronat per a persones majors de Lluçmajor i el nomenament d'un Interventor de l'Empresa Sogesur. ♦

El mes passat a la secció de cultura, a l'entrevista d'Antoni Masegosa: un **títol·laire llucmajorer** la trajectòria internacional dels festivals de teatre a França, Bèlgica, Suècia, Alemanya, Croàcia i Àustria pertany a Pep Gómez i no a Antoni Masegosa. ♦

4

PLAÇA 18
serigrafia

C/ SON JULIÀ, SOLAR A-65
POLÍGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 66 04 22
FAX 66 19 22

ANTÒNIA ISERN

major
net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

 TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autorizat

automòbils

piva motor s.a.

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

Llucmajor i Mallorca ja tenen un Circuit Internacional per a cotxes, motos i karts

A. Tomàs
Foto: UH

El divendres 31 d'octubre fou inaugurat el Circuit Internacional per a cotxes, motos i karts a s'Arenal, terme de Llucmajor, amb l'assistència del batle Gaspar Oliver, regidors de l'Ajuntament, i representants de l'empresa constructora i explotadora de "Circuitos del Motor, Arenal S.A.", els quals manifestaren que Circuitos "Arenal" amb aquest acte obri les portes al públic per donar a Llucmajor un nou alicient esportiu i turístic.

Aquest gran recinte té tres pistes, la millor de totes té una llargària de 2.300 m per 12 d'amplària, i és per poder celebrar proves d'alta competició per a cotxes, fórmules i motocicletes.

Les altres pistes, de 1.010 i 425 m, seran per a competicions tant nacionals com internacionals, i a la més petita els joves de menor edat podran iniciar-se amb el Karting.

Segons digué Jordi Fuentes, autor del projecte, el Circuit de s'Arenal podrà celebrar proves de caràcter eu-

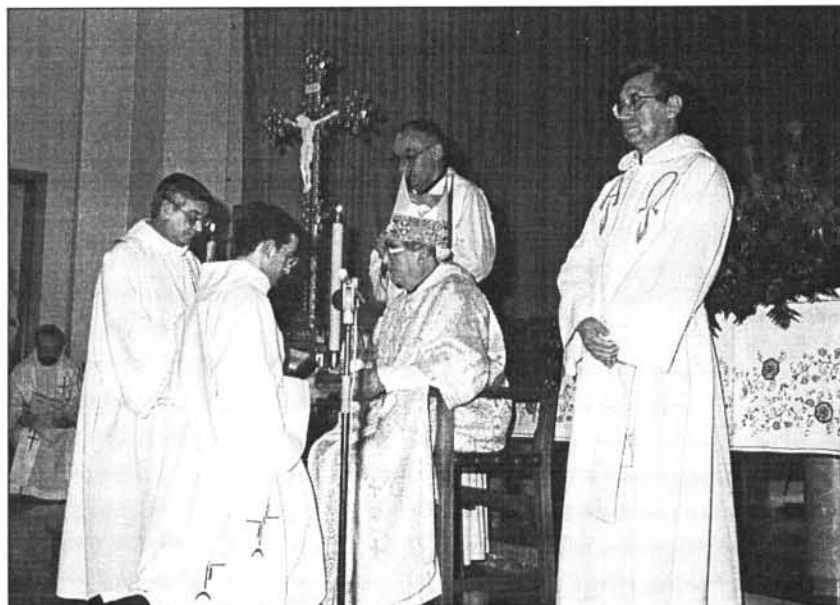
El batle Gaspar Oliver, en el moment de la inauguració del circuit

ropeu i, de fet, ja es tenen oferiments per organitzar aquestes competicions. També es va dir que aquesta empresa explotadora del Circuit obtindrà la major part dels beneficis amb el lloguer de les pistes, i calculen que una

carrera de mitja hora per a cotxes i fórmules a la pista major podria valer de 4.000 a 5.000 pts, per a motos de 2.500 a 3.000 i per a velomotors unes 1.500. ♦

Ordenació de Diaca d'Antoni Vadell

El bisbe de Mallorca, Teodor Úbeda, va ordenar diaca el jove llucmajorer de 25 anys Antoni Vadell. L'emotiva cerimònia es va celebrar el passat dia 4 d'octubre a la capella del Seminari Nou. Antoni Vadell va acabar els seus estudis de Teologia al Seminari Major els curss 1995-96. De llavors ençà, ha desenvolupat tasques pastorals a la parròquia del Beat Ramon Llull de Palma i anteriorment també havia col·laborat en aquestes tasques a les parròquies de Felanitx i de Santa Catalina Thomàs de Palma. A. Vadell ha col·laborat amb la delegació diocesana de Mitjans de Comunicació Social i ha donat classes de religió al col·legi diocesà de Santa Magdalena Sofia. ♦

Debat sobre l'autopista Palma-Manacor

No va assistir cap representant del PP

Arnau Tomàs

Foto: C. Julià

6 Convocada per la Plataforma Anti-autopista Palma-Manacor de Llucmajor, el passat dijous 23 d'octubre es va dur a terme en el Teatre Recreatiu una taula rodona amb la presència de representants de tots els partits polítics i altres associacions, exceptuant el PP, l'ASI i el GOB.

L'absència del Partit Popular va constituir, segons els integrants de la taula, una sorpresa i manca de respecte i desinterès sobre un tema tan candent i important, tenint en compte que a les demés reunions celebrades a d'altres pobles afectats hi va participar el Sr. Joan Verger, Conseller de Foment. Aquesta absència, tal vegada premeditada, va restar interès a la reunió, ja que el debat no va existir. Tots es manifestaren contraris a la cons-

trucció de la polèmica autopista.

Participaren a l'acte Antoni Garcias del PSOE, Antoni Llompart del PSM, Miquel Mascaró d'EU, Josep M. Luna d'UM, Gabriel Mas d'Unió de Pagesos, Pau Salvà, president dels Comerciants de Llucmajor i Jaume Lladó, de la Plataforma de Campos, en representació de la Plataforma Anti-autopista de Mallorca. Tots ells, quan manifestaren la seva oposició a la construcció de l'autopista de Llevant pel que significarà d'impacte ambiental, destrucció de molts de metres de sòl rústic i aïllament d'uns quants pobles amb la seva consegüent debilitació econòmica, oferiren com a principals alternatives la millora i ampliació de les carreteres existents i la potenciació dels transports públics, així com l'aturada al creixement de la població i en conseqüència dels cotxes. M. Mascaró d'EU, va manifestar

que el PP en el fons no creu en la necessitat de l'autopista "només en els milions que en podrà treure".

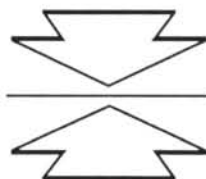
Jaume Lladó, de Campos, va manifestar que Joan Verger, amb l'oferiment de subvencions als comerciants dels pobles afectats reconeix que l'autopista els perjudicarà i "ja hi ha reaccions que fan pensar que els promotors del PP del Govern Balear faran marxa enrera".

No hi va haver moltes intervencions del públic, tot i que el públic era nombrós. Quan un va demanar a veure si seria possible introduir el debat de l'autopista al Parlament Balear, A. Llompart, del PSM, li va contestar que no seria factible, perquè el PP té majoria i no passaria els tràmits reglamentaris "però sí podria fer-ho el Consell Insular, el qual té poder per a això". ♦

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT ELS DILLUNS
de 17 a 19'30 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Llucmajor)

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

S'Arenal

El Centre Sanitari i l'Institut, obres prioritàries

Tomeu Sbert

- Un Centre Sanitari i un Institut són les obres prioritàries que semblen que podrien dur-se a terme en un temps proper. Ho demanarem al batle, Gaspar Oliver, i ens va confirmar que tant una cosa com l'altra, ja tenen possibilitats màximes d'anar endavant.

Si tenim en compte que el primer metge que residí a s'Arenal amb serveis de cara als mateixos residents fou en 1951 i que la primera escola pública de s'Arenal és de la dècada de 1910, l'avanç en els dos aspectes és altament substantiu. I és que s'Arenal ha passat de llogaret d'una trentena de famílies censades a ser una ampla àrea internacional, tot a causa de l'arribada del turisme.

Ocupació hotelera

L'ocupació hotelera els mesos de ple estiu ha fregat el cent per cent. Ha estat una bona temporada, encara que no a tothom sempre "li roda bé la baldufa". Per aquest hivern hi ha perspectives també positives; els majoristes anglesos i alemanys va incrementar la reserva de llits, i això de cara al futur més immediat és cosa de tenir molt en compte i simptomàticament és un fet esperançador. Miquel Vidal, president dels hotelers, ha explicat que durant aquests mesos d'hivern estaran oberts al públic una quarantena d'establiments hotelers, a tota la zona arenalera.

Notícies breus

- La "Festa del Turista" va omplir de satisfacció als turistes que es trobaven a la zona, que disfrutaren dels actes

Josep Oliver Marí, Copinya d'Or.

que els oferiren, totalment gratuïts.

- La UD Arenal, de futbol, ha començat l'esperada recuperació, i ha aconseguit diverses victòries, una d'elles (1-5) a Eivissa, i ja es troba en un lloc més tranquil a la classificació.

- La regatista del CN Arenal, Xisca Cerdà Santaner, participà representant Balears als Campionats d'Espanya de Vela, classe Europa i va aconseguir un 18è lloc entre diversos centenars de participants.

- La Casa Catalana de Mallorca lliurà els seus premis anuals Ars Magna. Un d'ells fou per a l'hotelier Lluís Riu Bertran.

- Josep Oliver Marí, en un acte solemne amb assistència de les autoritats va rebre la imposició de la Copinya d'Or, la màxima distinció que concedeix l'Associació d'hotelers. El president, M. Vidal li imposà la insígnia.

- Les obres del que ha de ser un Circuit d'alta velocitat, es troben molt avançades. Aquesta obra significarà un altre lloc d'oferta complementària de competició. ♦

FUNERÀRIA Nostra Senyora de Lluc A. SASTRE

C/ Revetlla 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atendrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

El projectat setè volum de la història de Lluçmajor

Tomeu Sbert

Bartomeu Font i Obrador ha estiuat novament, com sol fer cada any, a Son Verí. Això dels estiuos de l'historiador és un dir, ja que ell pel què sabem i hem vist està quasi sempre dedicat al treball. Llibres, apunts i escrits omplen la seva taula al recer d'una llibreria. Investigador incansable. Amb ell tinguérem una llarga entrevista. Una llicó d'història, d'entrar dins el passat i acabar parlant del present.

- Com ha passat aquest estiu?

- Els estius es passen amb la vocació que empeny a acabar coses començades. I en aquest cas, estic preparant diverses publicacions. La primera és una nova biografia de fra Juníper Serra. També un volum de coses viscudes tenint sempre per rera fons la sempre volguda vila de Lluçmajor.

Podríem dir que escriure la Història de Lluçmajor deu esser possiblement la seva il·lusió més gran. Des del 1972 en què es publicà el primer volum fins avui, n'han sortits sis.

- I el setè?

- Continuu treballant-hi. I possiblement el tenguí enllestit l'any vinent. És fruit que han donat el llunyans dies de la Universitat, des de fa 40 anys.

- Qüestions remarcables d'aquest nou volum?

- Moltes d'elles ja les van conèixer els nostres padrins i pares. Nosaltres les sentim com a pròpies. Una època, els trenta primers anys del present segle, plètòrica d'esdeveniments importantíssims que mai no s'oblidaran: L'assumpte urbanístic; la reforma de la Plaça Major, l'any 1927; les prolongacions de la part del migdia; la Placeta de cas Frares, ara dita del Sabater; l'Abeurador rodona que data del 1906; l'esdeveniment del tren; el títol de ciutat, l'any 1916; el monument al rei Jaume III, al passeig del mateix nom i l'edifici de l'estació ferroviària; la construcció de les Escoles; el Foment Industrial de Lluçmajor; l'hotel Espanya i l'Hotel Universo; la fàbrica del gas; la Cooperativa Obrera de Consum i Estalvis la Nueva Vida; els teatres de Cas Coix Carro, can Mataró, el Cinema, el París Alegre, el

camp de fútbol del Monestir i el Velòdrom; les fondes la Farola Verde i Can Llopis i cafès tan recordats com la Força, Can Parrí...; les bandes de música i les orquestres, etc.

- Més coses?

- En aquest volum es tracta també el grip de l'any 1918; la visita del rei Alfons XIII a s'Arenal i es Cap Enderrucat el 1904; la vinguda de la Infanta Isabel La Chata el 1913; publicacions com el Lluçmajor i el Heraldo de Lluçmajor sens oblidar La Semana que dirigia l'amo en Jaume Salvà Capser on hi col·laborava entre altres en Joan Xamena. També figura la benemèrita tasca de l'Institut d'Estudis Catalans amb l'excavació de Capocorb Vell. S'estudiaren les barraques de roter per Joan Rubió, deixeble de Gaudí, i les cançons tradicionals a càrrec de Mn. Higiní Anglès.

- Pot citar alguns personatges

objecte d'estudi?

- Els més remarcables que record són l'amo en Joan de ses Males Cases; es capellà Cànaves; l'amo en Toni des Forn; Joan Monserrat Parets; Pere Antoni Mataró; Rufino Carpena; don Tomàs des Rafalet; fra Bartomeu Salvà de Can Pere Llapassa; la poetessa Maria Antònia Salvà i els seus germans Francesc, pintor i Antoni Salvà, literat i folklorista; el mestre Joan Xamena i el Pare Joan Caldentey, fundador i director del Col·legi de Sant Bonaventura de Batxillerat...

- I de s'Arenal què en diu?

- La història del bell caseriu es pot resumir des dels seus orígens, el segle passat, entre els llegendaris trencadors de marès i els estiuers. Tenint en compte el seu símbol col·locat aquest any al parc urbà de la Plaça Major. Hi ha dades de pedreres a partir de l'any 1846 a Son Verí de Baix. Antònia Aina Salvà arrendava l'explotació de marès a un llucmajorer afincat a Ciutat anomenat Rafel Mas, amb un compromís de treballar-hi 20 trencadors. És el contracte més antic amb referència a s'Arenal.

- I el futur turístic?

- El turisme va tenir una fase inicial amb entusiastes i esforçats hotelers que van viure una aventura. Llavors no existien cap classe d'infraestructures bàsiques, de les quals disfrutem avui. Etapa plètòrica que ens permet poder mirar el futur amb optimisme.

- Què està llegint ara?

- Estic rellegint la Història dels grecs de Montanelli. No oblidem que és molt alligador tenir present el que tant devem a Grècia, pàtria comuna i originària dels pobles de la mediterrània. Aquell passat es fa encara present.

- Un lema?

- Sempre endavant, mai endarrere.

- Una il·lusió?

- La de veure acabada la Història de Lluçmajor, el seus índexs toponomàstics i un resum de tot el més notable de la periodització històrica amb el títol Lluçmajor i els llucmajorers, ofrena devota i fervent per als futurs paisans que seguiran el culte a l'alta de Clio com seguidors d'aquesta empresa d'amor i d'entusiasme al meu poble nadiu, la vila per excel·lència. ♦

**Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu**

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

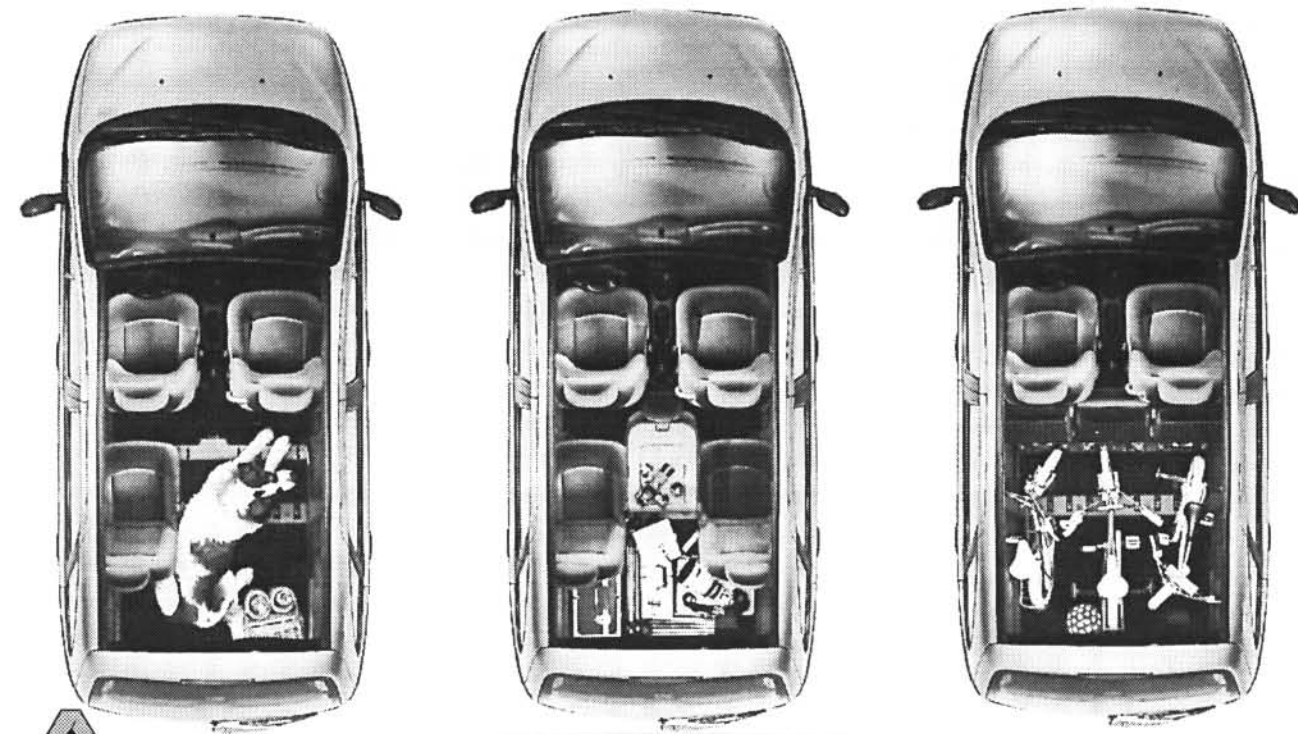

Mégane

Scénic

RENAULT

*Viu-lo
a la teua
manera*

RENAULT
EL PLACER
DE VIVIRLOS

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

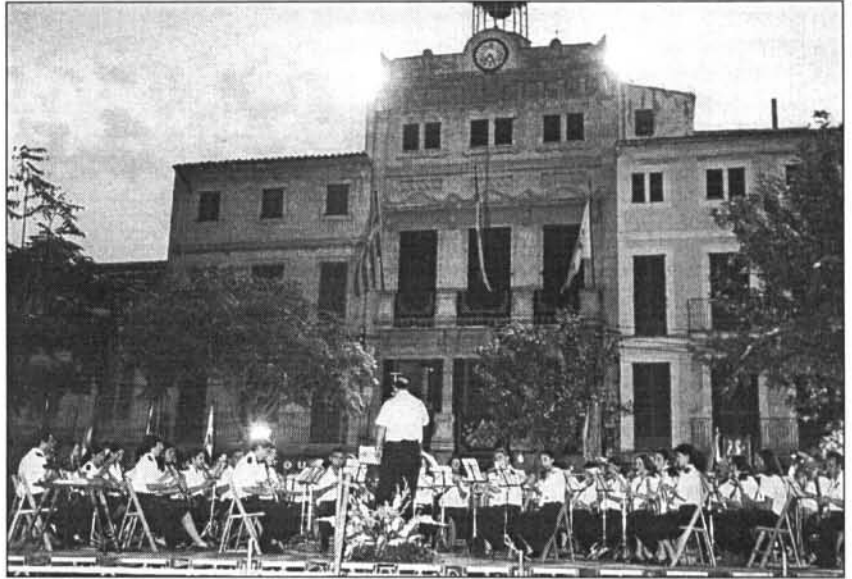
Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00 41

I Festival de Bandes de Música Lluçmajor

Enguany es va celebrar el I Festival de Bandes de Música Lluçmajor, acte inclòs en el programa de Fires 1997.

A les 17 hores del dia 5 d'octubre, es va començar l'acte amb una desfilada de les tres bandes participants. Encetà la desfilada la **Banda Unió Musical Inguera**, dirigida pel Mestre Miquel Ginestra Alomar, entrant a la plaça des del carrer Constitució. Del carrer Font, començà la marxa la **Filharmonica de Porreres**, dirigida pel Mestre Tomeu Barceló Garcia al so del pasdoble "Desfile Azul", compost pel Mestre Joan Xamena. En darrer lloc des del carrer Bisbe Taixequet va fer la entrada a la plaça, al so del pasdoble "Luchando" la **Banda de Música de Lluçmajor**, dirigida pel Mestre Castellano.

Cada una de les bandes participants interpretaren tres obres cada una, la majoria d'aquestes compostes per autors mallorquins: **Joan Xamena, Pere Miquel Marqués i Bartomeu Artigues**. Cal destacar el pasdoble Lluçmajor, Ma-

Banda de Música de Lluçmajor

llorca canta del Mestre Joan Xamena. "El Anillo de Hierro" de Miquel Marqués i la Suite Mallorquina num. 1 de

10

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General (Igualatori)
 Pediatria
 Cardiologia i Aparell Respiratori
 Otorrinolaringologia
 Aparell Digestiu
 Anàlisis Clíniques
 Cirurgia General
 Neurocirurgia
 Cirurgia Plàstica i Reparadora
 Nutrició i Dietètica
 Dermatologia
 A.T.S. (Infermeria)

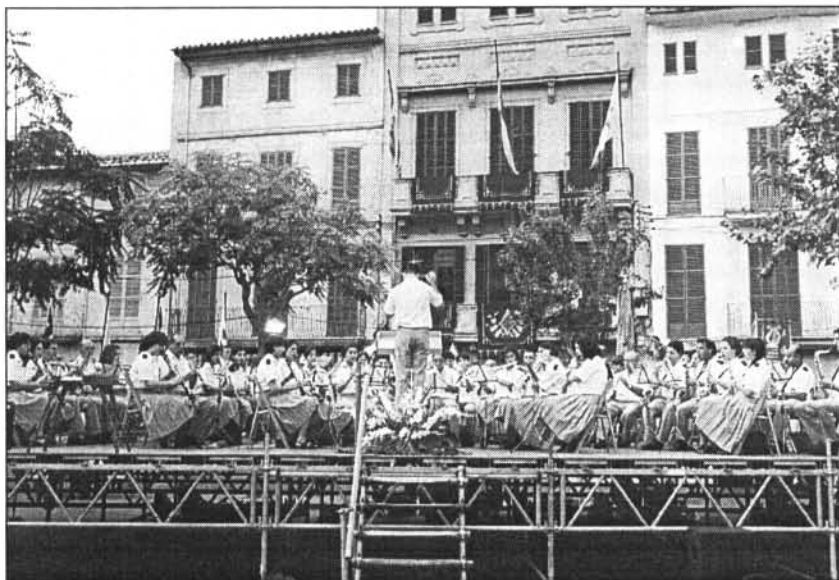

Clínica Dental
 Ortodòncia
 Implantologia
 Psiquiatria
 Psicologia
 Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica
 Reumatologia
 Ortopèdia
 Rehabilitació i Fisioteràpia
 Oftalmologia
 R.X. Radiologia ...
 Podologia

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - ASISA - IMECO - MEDIFIATC
 MEDYTEC - NOVOMEDIC - ONCE - PREVIASA - SANITAS - CAJA SALUD - VITALICI - L'ALIANÇA

Plaça d'Espanya, 56 - Tel. i Fax: 12 00 64 (Lluçmajor)

Filharmònica de Porreres

Bartomeu Artigues i Joan Xamena.

Per tancar l'acte la Banda de Música de Lluçmajor interpretarà l'himne "La Balanguera".

La Federació Balear de Bandes de Música i Associacions Musicals fou l'organitzadora d'aquest I Festival de Bandes de Música de Lluçmajor, amb el patrocini de la Comissió de Cultura i Patrimoni Històrica del Consell Insular de Mallorca.

Aquest Festival va voler esser un homenatge de les ban-

des als compositors i músics mallorquins que en el passat treballaren per amor a la música.

Santa Cecília 1997

L'Escola i Banda de Música de Lluçmajor tenen programat per al dia 14 de novembre a les 9'30 h. del vespre, a l'església de Sant Bonaventura el concert d'alumnes on prenen part tots els alumnes matriculats des de: Iniciació Musical fins al final del Grau Mitjà. Aquest concert està format per duets, trios, quartets i fins i tot instrumentistes acompanyats per piano. Com a cloenda d'aquest concert l'actuació de la nova formació de la Banda Juvenil de l'Escola de Música que es va presentar l'any passat. També tendran la col.laboració de l'Escola de Música del carrer Danús de Ciutat, que ens oferiran una obra per a piano a quatre mans.

El divendres dia 21 la Banda de Música de Lluçmajor ens oferiran el tradicional concert de Santa Cecília, al Teatre Recreatiu a les 21'30 h. del vespre; amb obres per instrumentistes solistes. Cal destacar com innovació la interpretació d'una obra per a piano i banda.

Felicitam tots els integrants de la Banda de Música de Lluçmajor i aficionats a la música en el dia de la seva patrona Santa Cecília.

Per molts d'anys. ♦

CONSTRUCCIONS

LAMPINO, S.L.

**Especialistes en reestructuració
de cases antigues**

C/. Nord, 9 - Tels.: 66 04 88 - 66 17 61 - 66 08 38

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74

S'ARENAL

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

PERRUQUERIA

Fina

C/. d'Es. Vall, 49

Tel. 66 11 58

Quatre mots

Joan Gomila, President de l'AAMAR

Coloma Julià

Què és l'AAMAR?

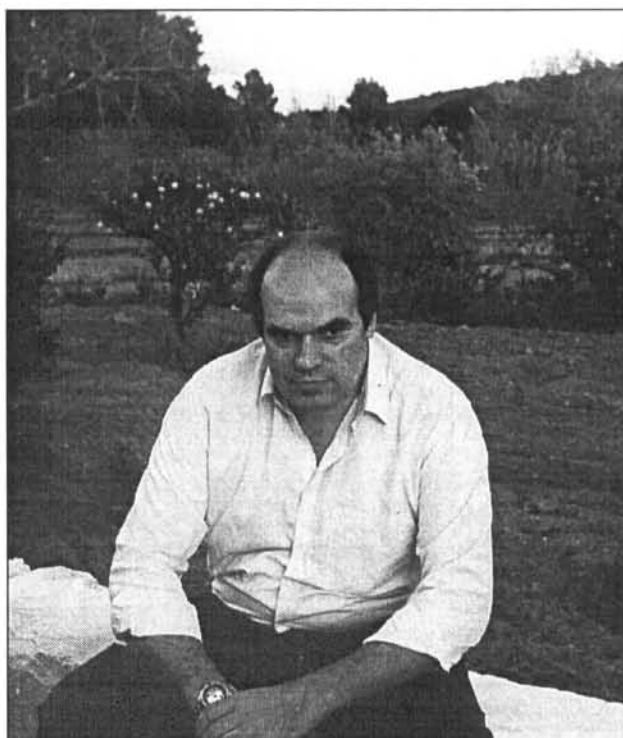
És una Associació d'Ajuda als Marginats. La constituïrem fa quatre anys a Manacor dues persones que havíem treballat amb malalts de sida i volíem abraçar un ventall més ampli d'ajuda a tots els marginats. Tenim gent amb necessitats a Manacor, Sant Llorenç i ara també a Lluçmajor.

Quina és la funció de l'Associació?

La d'acollir, alimentar i intentar d'insertar dins la societat tota la gent marginada, mentres no siguin toxicòmans i alcohòlics actius. Recollim gent que ens arriba a través dels Serveis Socials i de vegades a través de la Creu Roja. Gent que ha estat fins als 18 anys a la Llar de la Infància del CIM, i moltes vegades quan surten si no se'ls dona una mà poden arribar a convertir-se en delinqüents.

Amb quanta gent comptau?

El nombre de voluntaris per dur endavant l'associació varia molt; ara som 26. En total tenim 25 acollits, 18 a Manacor, 4 a Sant Llorenç i 3 a Lluçmajor. A Manacor tenim

també una dona de 82 anys en estat senil.

Tots els acollits intenten trobar feina i després molts decideixen que se'n van. Si queden han d'aportar una tercera part del que guanyen, per als que arriben nous. L'associació no té cap tipus d'ajuda; depèn del funcionament de tots. Ara hem iniciat una campanya de Nadal de recollida d'aliments.

Per què decidíreu venir a Lluçmajor?

Perquè ja teníem coberta la comarca de Llevant fins a Montuïri i el centre de Lluçmajor ens cobreix la zona de Montuïri fins a Palma. De moment estam a Es Pontarró, però tenim poc espai i necessitam un terreny més gran, amb una casa que tenguí tres o quatre habitacions. Voldríem poder oferir una Educació Ocupacional d'Informàtica i si no aconseguim el terreny d'aquí a finals d'any no podrem disposar de la subvenció del Consell Insular i seria una llàstima. Si en sabeu cap ens ho hauríeu de comunicar.

12

CLÀSSICS • NOVETATS • IMPORTACIÓ

Teixits Llevant

Atenció Especial als Lluçmajorers

Plaça Barcelona, 2 (zona Es Forti)

Tel.: 45 70 78 • PALMA

**NUEVO OPEL
CORSA
¡MI COCHE!**

**AUTOMÒBILS
LLUCMAJOR S.L.**

Ronda de Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Lluçmajor)

Carretera Palma - Manacor, Km. 30
Tel.: 64 40 01 (Montuïri)

*Menú econòmic - dies laborables.
Restaurant a la carta. Menjador privat.
Sales per a batejos, comunions, noces, convencions, etc...*

Us ofereix totes les comoditats i serveis que pugueu desitjar

Ubic*at en una zona de fàcil accés, disposam d'un gran
aparcament devora l'entrada de l'edifici.*

P*er a la celebració de batejos, comunions, noces, dinars
familiars o de negocis... vostè disposarà d'un espai exclusiu
que us garantirà la satisfacció de sentir-vos còmode en les
celebracions més íntimes.*

Tot això ho feim possible gràcies a la distribució del nostre local, que té
diferents sales aïllades on podreu sentir-vos a gust amb els vostres. Per
descomptat, totes tenen aire condicionat i música ambiental per fer més
agradable la vostra estada entre nosaltres.

L*a millor qualitat en cuina mallorquina i internacional. Una
extensa carta de plats, postres, vins i caves per tal que vostè
pugui confeccionar el menú, segons les preferències.*

*Tot el nostre servei és la vostra disposició i el que més desitjam és que
us agradi l'estada entre nosaltres per poder servir-vos novament.*

Orenol i Marriot construiran un complex turístic a Son Antelm

Amb l'acord que han arribat, després de mesos de negociacions, les empreses Orenol i Marriot, es construirà un complex hotel·ler, d'apartaments, esportiu i clínic

Redacció

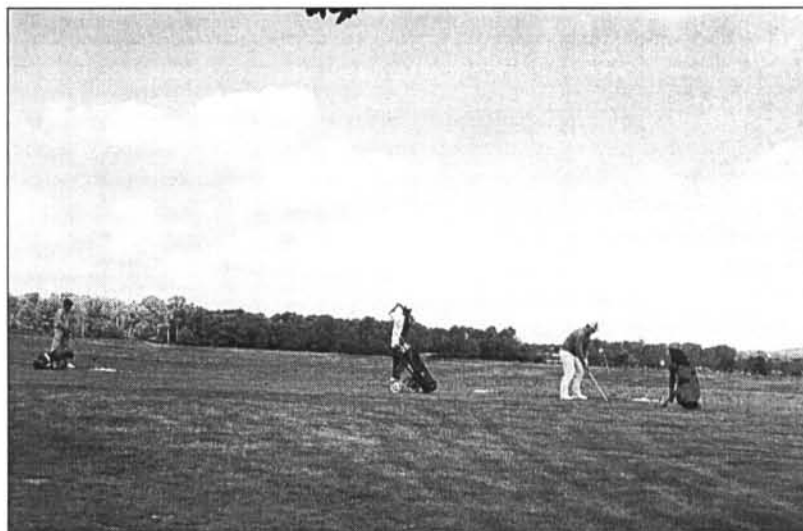
Fotos: C. Julià

- Segons el president de la divisió del "time-sharing" (temps compartit) de la cadena nord-americana, Steve Weisz, "el complex suposa un complement ideal per a la nostra oferta del Marriots Marbella Beach Resort. Creim que la combinació d'ambdós complexos permetrà ampliar l'atractiu del nostre producte pel client europeu".

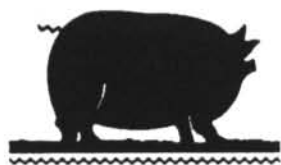
En Marc Topiol, responsable del desenvolupament internacional de Marriot Vacacional Club Internacional, "Mallorca és un dels millors destins de la Mediterrània, i la col·laboració amb Orenol serà beneficiosa per a ambdues parts".

El nou projecte constarà d'un hotel de 5 estrelles amb 150 habitacions que la cadena americana s'encarregarà de gestionar, mentre Marriot, multinacional especialitzada en hotels i multipropietat, promourà la construcció de 232 apartaments de luxe per a la seva comercialització a règim compartit, a tot això se sumaran una acadèmia de golf i una ampla zona esportiva amb pistes de tennis, padel i gimnàs. A més de l'oferta complementària d'un camp de golf de 18 forats i escola adjunta, el recinte disposarà d'un balneari estil "Spa" (aigües termals, massatges terapèutics, banys de fang, etc.)

Marriot, que ja té 400 hotels dels quals n'hi ha 72 a Europa, ha manifestat per boca del president d'aquesta àrea, Ed. Fuller, que està encantat d'ampliar la seva cartera amb Son Antelm. ♦

14

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/. Tomàs Moserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

- Embotits
- Cuixols
- Formatges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (LLUCMAJOR)

Història negra del negoci

"Llucmajor de pinte en ample" núm. 78 (Abril 1988)

- El 28-III-88 governant el PSOE (J. Monserrat, T. Garcias), amb suport del PDP (M. Manresa), UM (M. Clar) i PSM (M. Garcias) i formant part de l'oposició el PP (J. Miquel) i CDS (J. Rabasco) es va dur a Plenari la sol·licitud de declarar d'"interès social" una extensió de més de dues-centes quarterades (Son Antelm) per fer-hi un balneari, hotel i pistes de golf, ja que sense l'esmentada declaració no podria ser urbanitzat.

Tota la dreia i el PSOE hi estaren d'acord, només en M. Garcias (PSM) es va manifestar en contra, al·legant la manca d'aigües a Mallorca i en especial a Llucmajor, i que la pantalla del centre geriàtric i clínica de repòs no era altra cosa que la tècnica que darrerament s'emprava per urbanitzar, en nom de l'interès de la societat, el que als PGOU no era urbanitzable.

La llum verda fou donada pel Consistori. Aleshores mai el PSOE s'havia pronunciat a favor dels camps de golf, ni a nivell provincial ni local, i el comitè local del PSOE, que ja s'havia pronunciat en contra, hagué d'acceptar la imposició de Ciutat en defensar el que no creien bo. La decisió feia pudor de Filesa. El negoci, segons mitjans financers, consistia en aconseguir un permís a canvi de no res, que després podrien vendre a un gran preu. Al cap de vuit anys ho han aconseguit.

Durant el primer manament del PP-ASI i essent regidor d'Urbanisme Joaquín Rabasco, la urbanització fou

aturada per suposades irregularitats. En els debats que hi va haver als plenaris, el defensor de les excel·lències del projecte fou el Sr. Tomàs, del PSOE, relacionat per qüestions de feina amb l'empresa Orenol, promotora de la urbanització.

En el fragor de la defensa, entre amenaces d'indemnitzacions milionàries i lloances de la bondat del projecte per a la salut dels ciutadans, oferia a canvi que s'aixecàs la paralització de les obres, la no demanda per part de l'empresa (que en teoria no representava) d'indemnitzacions, i l'oferta de regalar 200 banys gratuïts als llucmajorers al centre geriàtric.

Els fets a nou anys vista són que encara cap llucmajorer no s'hi ha banyat. No hi ha tal centre. S'urbanitzarà la zona i així com volien. Després de la primera passa del 88 (apartaments i golf de 8 clots) s'ha donat la segona al 97 (apartaments i hotel, i golf de 18 clots) No regats només amb aigua depurada. S'han fet noves perforacions que han contribuït a salinitzar el pou que duia aigua a Llucmajor i que només es troba a un centenar de metres dels seus. I el que és pitjor, ja tenim el model a seguir per crear una urbanització en zona rústica.

Ah! el PSOE, ara que el fill, natural, ja és gran, i amb l'ajuda del seu pare adoptiu (PP) és segur que no es morirà, i a les votacions del Ple es va abstenir. ♦

15

Restaurant

"AL SEU GUST"

CHEF:
PEP MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT

MENÚS DIARIS

TANCAT EL DIMARTS

C/. NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12

Quaderns de Fum Major

Fermança de modorros, o una Fira amb men in black

Miquel Cardell

Un clàsic de les lletres catalanes, el barcelonès Bernat Metge, va escriure, fa cosa de sis segles, un *Sermó*, un poema irònic segons els usos de l'època en el qual planteja una crítica de la societat del seu temps mitjançant el procediment d'aconsejar com a més moral el que podem suposar que devien ser els -ben immorals o estúpids, si és que els termes no són sinònims- comportaments habituals: *Seguesca el temps qui viure vol;/ si no, poria's trobar sol/ e menys d'argent...* Llegint aquest sermó, que lliga amb la tradició culta la forma, entre nosaltres tradicional, de la codolada, trob aquests versos: *E no vullats haver paria/ de pobra gent/ si no us donen de llur argent/ o us fan fermança...* Bernat Metge va usar, cap al final del segle catorze, aquesta paraula que conservam en l'entorn de la Darrera Fira, exactament amb el mateix sentit, el seu sentit original, de regal de cortesia, que ens remet al món feudal. Són petits detalls amb no sé que d'emocionant, que ens recorden que formam part d'un entramat històric, com si de cop ens fos donat tocar la pell calenta de la història. Al

mateix poema hi trob encara una altra paraula ben peculiar que he sentit usar ben viva a la vila, sobretot durant la meua infància: modorro. En deman quants de llucmajorers d'avui en dia l'usen o, almanco, la coneixen. Però fent preguntes d'aquestes dec demostrar que som un marginal, això que el tal Matas ha provat de desqualificar amb una paraula: legionaris de la llengua. Malgrat tot, trobar-les vivint a aquest poema ha estat per a mi una inesperada i confortadora fermança.

* * *

Ja ho veis, m'hauria agradat parlar de les Fires, escriure sobre coses com aquest estrany sentiment de desampar, aquesta mena de nostàlgia que m'emprèn cada any mentre, fosquejant el diumenge, o sota la pluja del Firó, es van desmuntar les parades i és com si m'hagués perdut no sé què, com si, entre les andròmines del baratillo, o amagat en mig de les reiteratives mercaderies de les taules, m'hagués esperat alguna mena de domèstic Greal, i no hagués estat capaç de trobar-lo.

M'hauria agradat, però les velles pedres perpètuas ens tornen a punyir

dins les sabates del conviure d'uns dies, els de les Fires, que per la seva pròpia naturalesa donam per suposat que haurien d'esser d'intensa socialitat, d'intercanvi obert de mercaderies de tota mena, d'idees també. Però heus ací que la petita policia política, la brigada social en funcions nostrada n'ha tornat a fer de les seves en forma d'homes de paisà que, segons ha denunciat el PSM, amenaçaven els empresaris locals de desmuntar-los la parada corporativa a la Mostra si no retiraven material anti-autopista (i, davant el que ja comença a ser un costum censor, pens que la llàstima és que els ho deixassin desmuntar i, tot seguit, hi hagués denúncia per furt, danys o simple atemptat a la llibertat d'expressió); els mateixos men in black municipals obligaven també a membres de la Coordinadora anti-autopista a retirar material d'una taula als carrers de la Darrera Fira.

Igual que l'any passat, que deia aquell vell acudit. Igual que els anys negres del franquisme, pensava el representant del GOB em contava la història d'una instància presentada per aquesta entitat d'Interès social a l'Ajuntament amb un mes d'anticipació i perduda: era al calaix del batle, i,

16

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

Catalina Serra Calafat
(Comare)

També hi ha servei de
massatges terapèutics

Cl. Rigo, 73 - Tel. 66 24 90

per bé que haguessin fet les coses, els govers varen veure com la seva parada acabava desterrada a un indret poc cèntric, molt menys cèntric que moltes d'altres que havien presentat els papers més tard. I ho deixaré aquí per no esmentar el viatge d'estudis de la família de ningú.

* * *

Censura indissimulada, intolerància, caciquisme, nul sentit de la convivència democràtica, ús i abús del poder per manipular en benefici del propi partit... és el de sempre. I ben poca cosa fe en les pròpies propostes, si es tem que no resistiran una parada de camisetes, o mentalitat de governador civil que vol presentar el poble en perfecte estat de revista, netja ideològica inclosa, davant els superiors. I molts d'electors se'n foten, i molts de famosos periodistes democràtics no ho aixequen d'enterra. Tenint en compte aquestes actituds no gens excepcionals s'entén d'una altra manera que la gent de Felanitx sortís al carrer a protestar contra Matas, en una manifestació que ha estat exagerada, tergiversada i manipulada per un PP a la defensiva que sembla que només té l'argument d'anomenar radicals i violents tots aquells que li fan contrari. Quan als disconformes amb el que sia ens neguen qualsevol possibilitat de diàleg, quan ens prohibeixen explicar les nostres idees, simplement demostrar que existim, usant els més moderats i legals mètodes democràtics, quina sortida ens deixen? Quan es copegen els fonaments del conuiu es creen fissures socials, fractures que menen al conflicte, o és això que cerquen, veient-se venir la derrota electoral? la fugida cap endavant de la provocació, l'engreixar marruques de radicalismes per agitar-les

davant la nostra societat, ui, quina por?

* * *

No deixa de ser una pregunta inquietant: si en una societat democràtica, almanco teòricament, fan el que poden per fer desaparèixer, per fer invisible qualsevol manifestació de dissidència, de diferència o crítica, què farien si un dia els deixaven les mans lliures?

Però hi ha una altra qüestió, igualment inquietant: Mentre el batle feia el seu paper de sempre, o el feia fer a uns empleats municipals amb allò de l'obediència deguda que ha estat excusa per tants de crims, on eren els anti-autopista? Bé, els de sempre, aquells que hi són desinteressadament, per pura coherència ideològica, per por i rebuig del futur que ens fan, éren allà, fent el que podien. Però, i els empresaris i comerciants locals?

Hem pogut llegir als diaris que les convocatòries firals de Campos i Felanitx han estat autèntics altaveus de la lluita contra l'autopista. I a Llucmajor, i més si tenim en compte la provocació per part del batle, ón éren les pancartes, els pasquins, els tríptics informatius, aquell monogràfic d'aquesta revista? A la volta que vaig fer no vaig veure més que quatre cartellots ben petits. I la veritat és que paraules com covardia, incoherència, indignitat, entreguisme, traïció em vénen al pensament. A veure si ens entenem: si estam a favor de l'autopista, idò això, tothom té dret a tenir les idees que sien, fins i tot si, des del meu punt de vista, s'equivoca. Però si no hi estam, llavors, a què jugam? Sempre he sentit a dir que no es pot tenir l'estopa i el cul calent, i això de deixar que els quatre de sempre es banyin mentre jo vaig a fer calaix, es qua-

lifica totsol. Excepte si feim cas a les històries sobre una reunió entre representants del govern municipal i dels empresaris locals. Ha existit aquesta reunió? Quins arguments, o quines pressions, s'hi han usat? Si l'envit era de farol, per què li han fet cas? I si no ho era?

* * *

Així estan les coses, si llevam una taula rodona a la qual no vaig poder assistir, lamentant-ho molt, perquè ja veis que tenc preguntes per fer, ja que, a la mateixa hora, tenia altres feines inajornables. Però aquests fets no passen dins una peixera de laboratori: hi ha la societat que els pateix i els fa possibles, una manera de conuiu o el que sia que feim que ens retrata i ens va fent un futur en el qual sembla que no pensam. Ara mateix, les directrius de política territorial que prepara per Mallorca el partit de Gaspar Oliver deixen clara l'intenció de promoure Campos com a centre comarcal, una mena de sots-capital del Migjorn de l'illa. Llucmajor, el municipi més extens, la quarta ciutat de Mallorca no apareix a aquests plans si no és com a suburbi turístic, ciutat dormitori, territori xaletitzable, polígon de serveis... Un futur que ens començarà a ser present ara mateix, amb permís de quasi tots i de la majoria municipal. A l'hora de mirar que té el malat, aquesta atonia col·lectiva, aquesta manca de vitalitat i empenta, aquest desinterès i cadascú a ca seva em fa l'efecte que no poden passar desapercebudes, ni posar-se a l'inventari de les qüestions secundàries.

* * *

Mentre, l'Ajuntament, la matei-

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Llucmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

xa majoria que paga amb duros de tots especials de fires als diaris que són pamflets d'autobombo i desqualificació de l'oposició, permet tirar en avant un projecte d'urbanització que havia caducat i s'hauria pogut acabar així. La Balearització continua i, parlant de futur, algú ha pensat en com serà una Mallorca amb dos milions llargs d'habitants? un Llucmajor tan poblat com ara ho està Palma, o a prop? O, ja que parlàvem d'autopistes, a vuit cotxes per cada deu habitants, quantes n'hauríem de menester? No passa res, ja pagarem depuradores, carreteres, vaixells d'aigua o des-saladores. No passa res. De qualitat de vida, ni parlar-ne. Un duro és un duro, pels de sempre. Mallorca, la vella dama arruïnada que malven terres i mobles. I quan no n'hi quedin, a viure a un piset dels suburbis.

***

En resum: tenim el que es mereixen. Ai, las!.

***

18

Les Fires, en el que han estat i en el que no han estat i podrien ser, i probablement convendria que començassin a ser, han donat per més comentaris. Sobretot en la, diguem, programació d'actes culturals. Programació per dir-ne alguna cosa, ja que l'Ajuntament no ha fet molt més que posar per escrit com a programa el que en bona mesura són activitats sorgides de distints sectors actius de la vila, cosa que està molt bé, i s'ha de fer i encoratjar, però que també s'ha de completar, i per aquí...

Les meves fires, la temporada com qui diu, començaven amb la primera al Recreatiu de El tiempo de la Felicidad, la pel·lícula de S'Estelella: una agradable comèdia de somriures i sentiments, amb pinzellades de drama, una història d'iniciació que tenia els indrets coneguts i els interiors de les cases amb els colors de la memòria i la nostàlgia (i llavors, Vi-

vian Caoba: genial el seu ball de bot!, farien bé pensar-hi alguns boieristes). També el Recreatiu va rebentar previsiones amb Diabéticas Aceleradas i Ses Matanceres van fortes, una divertidíssima mostra de la creativitat d'un quasi underground amb sabor local: paròdia amb personatges dibuixats amb traç gruixut, però amb finura d'observació. El percentatge d'acudits "ètnics" que el públic va entendre i riure m'ho confirma. Diabéticas seran les hereves d'un Tomeu Penya que ja no és el que era quan va començar i d'uns Ossifar que sembla que es retiren: a Llucmajor, que va presenciar algunes de les seves primeres actuacions, i on tenen "família" ens deien adéu al Camp de Futbol compartint escenari amb Mojinos Escocíos: el vell truc musical dels Rolling Stones amb gràcies de casticisme sevillà, m'agradaren. Llàstima que el nostre mallorquiníssim Ajuntament fes la publicitat als diaris en castellà, en nou exemple de la gran preocupació de la majoria que patim per la normalització de la nostra llengua.

Una bona iniciativa fou també la trobada de Bandes de Música (que patrocinen el CIM i Sa Nostra, i que és una de les iniciatives de la política cultural del Pacte de Progrés: va de donar ajuts per fer coses i en la mesura que es facin, enlloc del vell mètode canyellista de donar doblers i pagar sopars a veure si ens voten), a veure si l'any que ve es repeteix, però a un escenari on el públic pugui sentir la música, perquè a la Plaça sentiem més els aucells.

***

Són records, postals d'una nova edició de les Fires que ha tornat a deixar de banda l'oportunitat, que a altres indrets com Inca ja aprofiten de vendre més, inventant, que un dia de turisme massiu i quatre dies de programació localista. També té a veure, crec, amb el que dia de l'esmoreït pols de la societat llucmajorera (i més mort que seria si no fos per quatre brusquers inquiets i cívics, com

Biel Thomàs, l'Associació d'Amics de la Música, la Banda...) Postals d'un poble que va camí de convertir-se en xaletera dormitori i refugi germànic, passiu, esperant la torrentada de la història. Els tords i els fantasmies volen baixos ferm, i les fires ens han duit, per dir-ho suaument i tornar al principi, a l'article que m'hauria agradat escriure, una nova i feixuga fermança de modorros.

***

Acab, com un acte de fe, amb Premi Nobel: amb un fragment del discurs que va pronunciar en rebre el de Literatura de l'any passat la poeta polonesa Wislawa Szymborska. Feia una defensa o lloança de la inspiració, i afirmava que no és exclusiva dels poetes: *Hi ha, hi ha hagut i hi seguirà havent cert grup de persones a les quals toca la inspiració. Són tots aquells que conscientment trien la seva feina i la fan amb amor i imaginació... El seu treball pot ser una aventura sens fi, sempre i quan sien capaçs de percebre nous reptes. Malgrat dificultats i fracassos, la seva curiositat no es refreda. De cada dubte resolt surt volant un eixam de noves preguntes. La inspiració, sia el que sia, surt d'un permanent "no sé"... En aquest punt, però, poden despertar-se dubtes en l'oient. Als més diversos dictadors, botxins, fanàtics, demagogs que lluiten pel poder amb l'ajut d'unes poques consignes, però repetides a crits, també els agrada el seu treball i també el realitzen amb gelós enginy. És clar que sí, però ells "saben". "Saben" i el que saben els basta d'una vegada per sempre. No volen saber de res més perquè això limitaria la força dels seus arguments. I qualsevol saber que no provoca noves preguntes es converteix molt aviat en una cosa morta, perd la temperatura que proporciona la vida. Els casos més extrems, els que es coneixen be tant per la història antiga com per la moderna, són capaçs de ser letals per a les societats.* ♦

La Palmera

Histodiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

SA FILOA

C/. MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

Ni... saga, ni pèsol

Miquel Sbert

La normalitat, gairebé monotonia redundant, sol transformar-se, subsegüent a la quotidiana ingesta de devers les tres, en un tedi lent que et convoca, somiqueig i lassitud, estirat en el racó aquell, tan exacte, del sofà, els ulls mig closos davant les sis-centes vint-i-cinc ratlles que expulsen les darreres exquiseses de les cuines que arreu es fan i es desfan.

L'hora bruixa i digestiva de l'horabaixa del dies feiners s'enceta, normalment, amb el resum, antologia de l'ahir, fotocòpia del demà, preludi del sempre, recordatori del que és sabut i, traçudament ignorat. És el reforçament gloriosament skinnerià per reconduir la ment, nebulosament distreta pels afers del jornal, cap a les senderes tràgiques de Santa Eulàlia. Llavors comença el ball i els Montsolís inefables, el saníssim agonitzant Capdevila, la canalla encisadora, els decorats de cartró-pedra, la sibil·lina i pocavergonya Sofia, l'àngel Roger, la dolça Neus, la flamejant excartera, la insidiosa germana del sant home, l'exalcohòlic angelical, els embafosos Vilalta (qui resulta més capdefava el pare o la filla?), les imatges de la vinya i de les caves, aquella senyora sortosament embenada de cap i closa de boca i de gest durant un temps massa breu... tota la benetijornetada televisivament amanida, i degudament amarada de cava i altres sucs, cobra vida i ens fa obrir l'ull entenebrit per les reaccions gàstriques d'un migdia massa tardà.

Quin plaer, una estoneta de fugida relaxada pels encontorns de la delectació que provoca l'espectacle de les vides dels altres tot desfilant davant teu. Tu en el dolç recer del sofà-illa de ca teva. Quina teràpia, abans de renovar les asprors de la normalitat, fer uns instants de pretxa a cal Xato, compadir les tristors del sucros Eduard, somriure amb les boneses (o les banyes) del pobre Pep Agut, passar una part de rosari cumbaià amb el mossèn, admirar el perfil de la Lluïsa, els cercles dels ulls d'en Tossar, confiar amb la seguretat del pols del neurocirurgià olímpic aturat durant un any i amb perspectives de romandre-hi per *omnia saecula saeculorum*... Déu meu que n'és de bo distreure una mica l'esperit de les cabòries de la menjadora i deixar-lo amansir amb l'antiinflamatori de la dramatúrgia, tan real com la mateixa vida i tan irreal com la vida mateixa... Déu meu, com m'agrada que facin un colobrot per TV3 devers les tres i mitja!

Costum, rutina, avinentesa, feblesa, impotència o necessitat, tant se me'n dona. Si no hi som, deman que me l'enregistrin, si ha d'haver-hi cala buida deix l'andròmina programada i, així, ni que sigui a deshora, puc injectar-me, intravenosa, la dosi corresponent a aquella diada. Amb això, els nodriments fan el seu efecte amb més placidesa i la cosa rutlla sense l'IVA de neguits indeterminats. Beneïda sia la peripècia entre les vinyes. Benhaja el Raimon i la seva gatzó. Enaltit sigui per sempre més el record considerable de la dama de ferro-jaia Montsolís i el verinós tarannà del malèfic bon al·lotarro Mateu. El seu efecte, més terapèutic que el Zantac (que, amb un tres i no res indolor, domina una úlcera gàstrica insidiosa), dura i dura hores i hores... i hores i hores...

Hi he reflexionat estones a l'entorn de la meva addicció a aquesta cosa (Poble de poder, Nissaga de secrets, Família Nou...) i us asseguro que les conclusions meves resulten no només poc precises sinó, fins i tot, un pèl empenyadores. No ho sé ben bé, però, gairebé estic en condicions d'afirmar que, a poc a poc, capítol a capítol, cada cop la llum esdevé menys tèrbola.

Crec que, entre tantes ombres, començ, gradualment, a albirar un tremolós llumenaret blau de consciència: no som jo, mig condormit, mig desvetllat, l'espectador de la dramàtica representació que m'invadeix la tele cada dia (feiner, de tres i mitja o un poc més fins a les quatre i un poc, just havent dinat). De cap manera, són ells (el mossèn, el fantasma del Mateu, la mirada furibunda de la senyora difunta, el pentinat de l'Eulàlia, l'astorada i miop senyora d'en Maurici, la Carmeta del bavera que serveix el dinar, la deficient visual que fa cadufts, el seu marit, tan bo i femeller (en potència), i aquest calb, el Cisco, que darrerament tot ho emmetzima, com la germana del Capdevila i, n'estic segur, sí, el notari, que ja veureu, ja), són ells, deia, que des de la finestra il·luminada del meu televisor guaiten la meua existència. I fan broma amb les meves incongruències i es burlen dels meus fracassos i se'n foten de les coses que em surten bé. I, sobretot, em fan jutipiris, quan, rebentat de l'esforç de mantenir-me despert per vigilar-los, m'adorm, plàcidament, al meu sofà, els migdies, un poc passades les tres i mitja, havent dinat.

Gairebé n'estic segur: l'altre dia vaig veure per la finestreta del televisor el caparrí d'en Pep Agut que em treia la llengua! ♦

Cartes

Desacord amb l'Ajuntament

Encarna Muñoz

Cristina Torres

Treballadores de l'Ajuntament

Sra. Directora de la revista "Lluemajor de pinte en ample":

Li pregam que publiqui aquesta carta on volem manifestar el nostre desacord i fer públic el comportament de l'Ajuntament amb els treballadors i els doblers del poble.

Som dues treballadores, Cristina Torres Cano i Encarnación Muñoz del Moral que obtinguérem plaça a la convocatòria del 1-06-96 després de superar totes les proves i per un període que segons resa a la convocatòria, punt quart "Las personas seleccionadas por el período que resulte necesario para cubrir las plazas hasta que las mismas se cubran con personal fijo..." i al contracte de treball on se'ns contracta "para cubrir temporalmente un puesto de trabajo durante el proceso de **selección o promoción** para su cobertura definitiva PLAZA 72 NIVEL 10 y se extenderá desde el 05-08-96 hasta el proceso de selección y promoción para su **cobertura definitiva**".

Malgrat de no haver-se complert el requisit que la plaça s'hagi coberta definitivament, i per tant sense haver acabat el termini del contracte, se'ns ha acomiadat. S'ha dit a una que estava massa de baixa. -Efectivament, he estat de baixa i la malaltia ha acabat amb una operació de la qual encara estic convalescent i a l'altra que hi havia reclamacions quant a la neteja-. És ben possible ja que a la baixa de la meua companya la subsanaren enviant-me a fer la seva feina al Col·legi Son Verí de s'Arenal a més de les que jo ja feia: Neteja de les oficines de l'Ajuntament de s'Arenal, de l'Oficina de Turisme, de la Biblioteca i de la Policia Municipal. Ambdues tenim cartes del Director del Centre Escolar en les quals manifesta la seva aprovació al nostre treball.

En l'actualitat l'Ajuntament ha contractat el servei d'una empresa particular i per fer la neteja de l'escola han posat dues persones, feina de la qual normalment se s'encarregava una de nosaltres exceptuant quan la donaren a l'altra a més de la que ja tenia. És a dir, volien que una dona netejàs totes les oficines municipals de s'Arenal i el Col·legi, quan ara posen dues persones per netejar només l'escola.

Aquestes decisions, creim que a més de lesionar els nostres drets fan un magre favor als contribuents.

Segons tenim entès, darrera de nosaltres hi aniran tots els treballadors que es troben en les mateixes condicions laborals, ja que el que es pretén és privatitzar tot el que sigui possible malgrat que sigui més car, com és el cas.

Sense res més a manifestar i en espera que el judici que es realitzarà pròximament ens doni la raó i poguem tornar a ocupar el lloc que indegudament se'ns ha llevat i que tanta falta ens fa. ♦

... tot i el mal exemple, no han dimitit

Bernat Ramis

- Contràriament als comentaris de les passades Festes Patronals de Sant Jaume respecte a la possible dimissió dels Directius del CN s'Estanyol, he de dir que continuen aferrats i ocupant la cadira tal i com si esperassin que els socis utilitzem la grua per treure'ls fora de l'Edifici Social (avui Fortalesa) de la mateixa forma com els mariners ho fan amb les nostres embarcacions.

Estic convençut que no té raó de ser, que ciutadans de Lluemajor com Rafel Sampol Blanch, Hermenegildo Reda Barceló, Joan Mòjer Noguera, Joan Diaz Vidal i Antoni Martorell Clar, tots ells vocals de la Directiva i per tant, subjectes a les ordres i manaments del seu President Ginard, consentin a passar pels lamentables comentaris que es publiquen per Ginard a la premsa d'aquesta illa i circulen als establiments de la nostra ciutat.

No hi ha dubte que ells saben que estan involucrats en aquests comentaris així com el motiu que les impedeix d'abandonar el càrrec de vocal, però també és cert que el temps ens dirà el seu actual comportament i procedir.

Em resulta difícil entendre, deixant aquests comentaris de banda que:

1- Compartesquin moments amb Ginard, tot sabent que la Justícia Penal continua esbrinant el tema dels MILIONS que de les arques del Club passaren al seu compte particular, cobrant a més a més, els interessos.

2- Permetin que continuï col·locant, devora l'entrada al Port, el rètol que continua anunciant l'ampliació del Port amb la venda de llocs d'amarrada, quan saben que els Tribunals han dictat diverses sentències en contra d'aquesta ampliació.

3- Han comprovat la total i absoluta separació entre el Club i els habitants de s'Estanyol qui des de la dictadura implantada per Ginard li han demostrat el seu total rebuig a les festes i sopars que organitza al nostre local social.

4- No hi ha cap dubte que cada un dels vocals esmentats, no malgasta els seus diners particulars i, al contrari, donen el seu consentiment que els doblers del nostre Club sigui usat en plets perduts d'antuvi i que només beneficinen als professionals com l'advocat Marcos Sastre, que és vocal de la Junta i que es posa "les botes", com es diu vulgarment.

- Per tot això vull recordar a aquests ciutadans de Lluemajor, que si tenen moral també tenen l'obligació ètica de dimitir i, si no tenen ètica, han de seguir en els seus càrrecs.

I recordau que la solitud és sentir-se tan sol com un naufrag envoltat de taurons.

Acabaré citant als Directius palmessans Antoni Ginard, Andreu Amer, etc. perquè mentre ocupin els càrrecs compleixen amb el refrany que "ande yo caliente, ríase la gente". ♦

Xerrades de cafè

L'Institut de s'Arenal no costarà res a Lluçmajor

Un que escoltava.-

- Diuen que a la darrera sessió plenària de l'Ajuntament de Lluçmajor acordaren una cosa molt important.

- D'ençà que la nostra televisió ens dona tota la funció política municipal, jo ja no hi vaig mai, als plens, perquè amb la TV ja qued a plaer.

- No, i ara que prest arribarà a s'Arenal, encara hi anirà manco gent.

- Sobretot, simpatitzants d'en Rabasco.

- Bé, però, quin és aquest assumpte tan important que s'acordà?

- Idò que es decidí la construcció d'un nou Institut d'Ensenyament Secundari a s'Arenal de Lluçmajor.

- Bé, això, ja fa molt que en parlen...

- Però no acordaven el que és més important, com qui es farà càrrec del pagament d'aquest Institut, que costarà, diuen, més de 400 milions de pessetes.

- Supòs que serà el Ministeri, perquè a més que li pertoca, el nostre Ajuntament amb els deutes que té, no estarà per més endeutaments.

- Idò t'equivoques a mitges, perquè diuen que el que primer haurà de manllevar els milions serà justament el nostre Consistori.

- El primer? I qui serà el segon?, perquè, no ho entenc...

- Veuràs. Diuen que el nostre Ajuntament manllevarà 450 milions de pessetes, i el Ministeri d'Educació els hi anirà pagant després a terminis.

- I els interessos?

- Diuen que l'encarregat de pagar-los serà el Govern Balear.

- No hi ha com esser tots d'un mateix partit...

- Idò jo trob que ho han complicat molt. Per què el Ministeri d'Educació no paga d'una vegada tots aquests 450 milions i no ens complica la vida a nosaltres i al Govern Balear, amb un pagament d'uns interessos que podrien servir per altres coses?

- No ho sé, però supòs que és perquè el govern de n'Aznar també té més compromisos de doblers.

- De totes maneres, diuen que aquest Institut no costarà res al nostre Ajuntament, que és el que importa.

- Jo ho dubt, perquè en aquestes obres tan grosses sempre surten complicacions.

- Tu sembles de l'oposició, perquè sempre poses inconvenients a tot.

- És que l'organització política nacional, regional i municipal no és una religió en què s'hagi de dir "amèn" a tot...

- Sí, però n'hi ha que es passen i sembla que diuen "no" per sistema.

- Bé, però com que jo no som polític ni d'una banda ni de l'oposició, tampoc no comprenc aquesta operació tan complicada, com tampoc, si els estudiants del terme de Palma podran anar a aquest Institut de s'Arenal, i en canvi el seu Ajuntament no es banya gens el cul en aquest assumpte.

- Perquè és més viu que el nostre. I s'ha encarregat, en canvi, de fer-nos pagar més car el "Bonobus" als qui no són del seu terme, o no hi són empadronats.

- Sí, això també és una altra qüestió polèmica. Com poden impulsar el transport públic si comencen per encarir-lo i discriminar-lo? ♦

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

*Infants, home i dona
Cursos de Brodats Artesans*

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - Lluçmajor

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA GARCIA

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

BAR - CAFETERIA

CAN LAMPINO

- Menús casolans diaris
- Gran variació de plats combinats
- Pizzes casolanes fetes al moment
- Tapes variades
- Carn a la brasa
- Terrassa amb jardí

C/. de Gràcia, 59 (Lluçmajor)

De noms i de llocs

(XLVI)

Can Garra-seca

C.Calviño
F.Jaume
J.Jaume
J.Monserrat
A.M.Monserrat
F.Mut
Fotos: C.Julià

D'aquesta finca del *camí de sa Torre*, possiblement segregada de *Son Mut* (1), en tenim notícies des del segle XVIII, i la trobam també a l'Amillament de Lluçmajor de 1862. Hi figura com a propietat de n'Antoni Jaume i Caldés, àlies "Garra-seca". En aquells anys la finca tenia una extensió de 118 quarterades i 2 quartons i estava valorada en 3.506 reals de velló. Hi havia vuit quarterades de figueres, una quarterada de garrovers, una quarterada i dos quartons d'ametlers, cinquanta-sis quarterades i dos quartons dedicades al gra, dotze quarterades i tres quartons de garriga, vint-i-nou quarterades i tres quartons d'erm i nou quarterades d'improductiu. Les cases de camp tenien un valor de 112 reals, igual que la posada, que en aquells dies es trobava al carrer de sa Fira nº 11 (2).

La riquesa es fonamentava en la producció agrícola i ramadera. Els cultius eren els següents: el més extens corresponia als **cereals** -blat i ordi- que, en quatre anys, donava dues

collites. Les **figueres** assolien també una importància econòmica notable perquè el seu fruit era dedicat a l'alimentació humana i, sobretot, animal. Era l'època daurada del porc mallorquí, "el porc negre", àgil, semisalvatge i propici per als períodes d'engreixament de pocs mesos, d'elevat percentatge de greix a la canal, que és l'ideal per a satisfer l'apetència de greix que la cuina mallorquina exigia als seus menjars; per a obtenir saïm, molt emprat a l'alimentació pagesa, mancada de proteïnes; i sobretot a

l'elaboració d'embotits com camaiots, botifarrons i sobrassada, tots ells d'alt consum i tradició a l'illa (3). Cal esmentar el conreu d'**ametlers i garrovers**. La part no cultivada (**garriga, erm i improductiu**) era necessària per al desenvolupament d'una ramaderia ovina extensiva.

Ara bé, per tal de conèixer com es troba actualment aquest redol de sa Marina, hem entrevistat en Miquel Garau i Mascaró i a la seva dona, na Sebastiana Noguera i Jaume, la qual juntament amb el seu germà, en Jau-

22

Foto
Clar

Reportatges 36 anys al
Fotos carnet, etc. seu servei

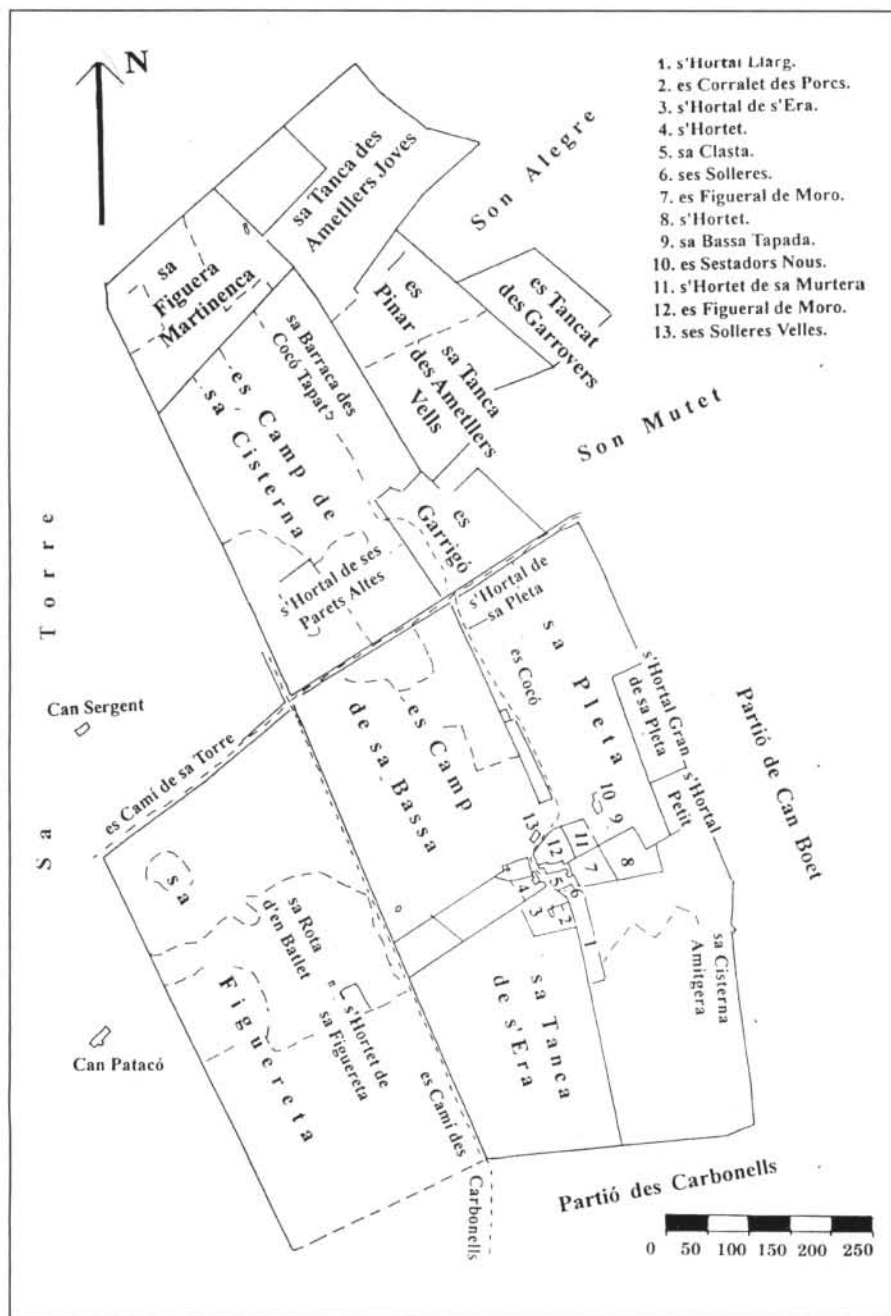
C/. Nou, 8 - Tel. 66 06 32 (Lluçmajor)

Maria Garau

Boutique

Atenció especial als llucmajorers

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

me Noguera i Jaume, són els actuals propietaris d'aquesta possessió.

En Miquel va néixer el dia 8 de febrer de 1914 a Son Fullana (Sant Jordi) on vivien els seus pares. El seu progenitor morí l'any de la grip (1918), quan ell tenia 4 anys. Va estar a Son Fullana fins quan s'establiren a Sant Jordi al carrer Neira núm. 21 perquè ell volia estudiar. Acabada la carrera de Magisteri, exercí de mestre un any a Lluçmajor, com a propietari provisional, dos a sa Real, de Tarragona, cinc a l'escola unitària de Randa amb molts pocs alumnes i, finalment, a Sant Jordi.

On es troba la finca?

Can Garra-seca es troba a deu quilòmetres de la nostra vila i s'estén a ambdues parts del Camí de sa Torre

i la seva superfície és, més o manco un centenar de quarterades.

Ens podríeu dir els topònims de la part de les cases?

Quan entrem a la finca, a mà esquerra, tenim s'Hortal de sa Pleta - mitja quarterada - abans sembrada d'ametllers i a vegades d'alfals. Després ve sa Pleta una garriga de pins, ullastres, mates i estepes amb uns cocons interessants a la gent de la Universitat per la seva flora i fauna. Segons he sentit dir en tragueren terra per a fer la casa i en romangueren els esmentats cocons.

A mà dreta s'hi troba es Camp de sa Bassa, un quadrat ple d'ametllers potetes, verdetes, sards, canaletes... amb un marge construït per tal d'aturar l'aigua i conduir-la a una bassa,

origen del topònim, al costat del sementer de sa Figuereta.

Sa Figuereta, un sementer d'una vintena de quarterades sembrat d'ametllers, que els padrins de la meua dona compraren quan s'establí la possessió de sa Torre, i segons contaven, era tot garriga i només hi havia una figuereta, fet que ens explica el topònim.

S'Hortal de sa Figuereta té una cisterna i abans hi havia una llimonera, un taronger i hi fèiem verdura per a nosaltres, però actualment ja no en queda res.

El Camí des Carbonells, situat entre es Camp de sa Bassa i sa Figuereta, és de Can Garra-Seca, però es Carbonells hi té pas.

Sa Tanca de s'Era al Camí d'es Carbonells és plena d'ametllers.

S'Hortal de s'Era és molt petit i abans hi havia s'era.

Es Serralet des pins, amb un pi ver i alguns d'altres classes.

S'Hortet, lloc on fèiem verdura per al consum de les cases, amb tres o quatre tarongers, una llimonera, dues pruneres, un molí de sang i dos aljubs un dels quals és molt antic.

S'Hortal de sa Murtera de parets molt altes, amb dos garrover i algunes figueres de moro i amb una murtera que dona nom a s'hortal.

Sa Tanca de ses Figueres de Moro situada davant els sestadors vells.

S'Hortal Gran de sa Pleta és prim i de call vermell; hi ha ametllers i un garrover.

S'Hortal Petit de sa Pleta sense arbres, prim i de call vermell.

S'Hortal d'es Garrover amb alguns garrover grossos.

I a l'altra part des Camí de sa Torre?

Es Sementer d'es Cocó Tapat o de sa Cisterneta té part de garriga i part d'ametllers i hi ha un garrover molt gros i una alzina. El Cocó Tapat està construït amb la mateixa tècnica que les barraques de curucull i té aigua tot l'any. També rep el nom de sa Cisterneta perquè hi ha una cisterna petita.

S'Hortal de ses Parets Altes dins el Sementer des Cocó Tapat, amb bastant de terra és apte per sembrar-hi. El seu nom prové de l'altària de les seves parets.

S'Hortal de ses Alzines és un hortet amb aquests arbres, abans ben voltat de paret.

Es Garrigó amb pins, ullastres,

mates i estepes és al costat del camí de sa Torre.

Es Sementer de sa Figuera Martinenca on creix una figuera molt grossa d'aquesta classe.

Es Sementer dels Ametlers Joves sembrat d'ametlers.

Es Pinar poblat de pins, ullastres, mates i estepes.

Sa Tanca dels Ametlers Vells on encara en queden alguns.

Sa Tanca des Garrover amb un garrover molt gros.

Quina era la treta més bona de sa finca?

La millor treta de la finca, en els anys cinquanta, era l'ametla i li seguia la del bestiar.

A primera meitat d'aquest segle es va fer, per part del padrí de la meua dona, la plantació d'ametlers. Verderetes, sards, canaletes... I va anar perdent importància el cultiu del blat l'ordi i les figueres.

Quin bestiar hi havia?

A més d'aviram, pel consum de la casa, i bísties, per les feines pròpies del camp, el més nombrós eren les ovelles, ovelles de raça mallorquina

finca, apreciades per la seva gran rusticitat i la producció de llana. També tenia molta d'importància, per a l'economia familiar, els porc negre. A la finca, sempre hi havia unes quantes truges i un verro i cada any es feien porcs grassos.

En aquell temps es comprava molt poc menjar per als animals, ja que les

figues de cristià i les de moro, la farina d'ordi i algunes grapades de blat, eren els aliments dels bacons, endemés de tot quan podien trobar dins el sementer i per la garriga. Qui no recorda el renou que feien les ametles rompudes per la boca dels porcells? I això que nosaltres procuràvem aplegar arreu quan les tomàvem! Les ove-

SYP

SERVEI I PREU

***Preparau-vos per a les festes
amb torrons, mategades, vins, caves...***

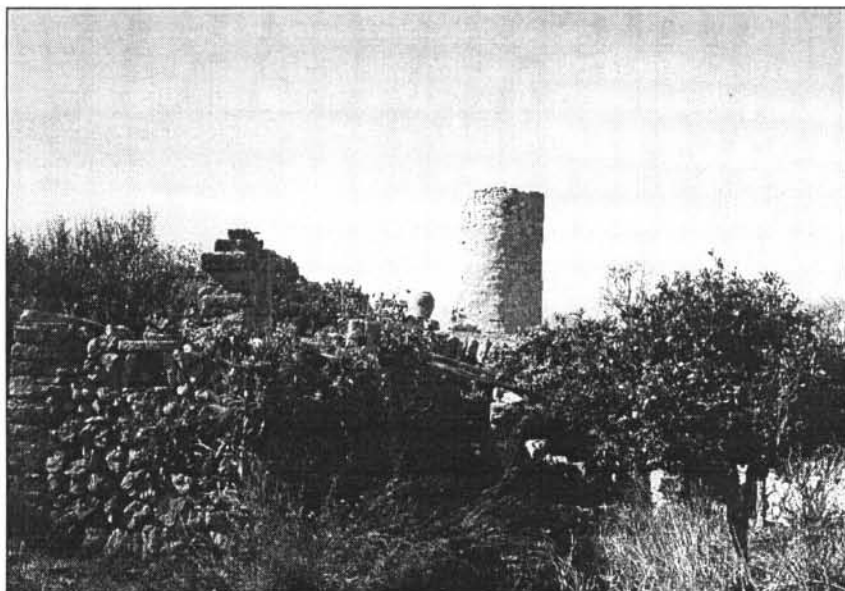
Bon assortit i bons preus

Agraïm la vostra visita

LA MILLOR BOTIGA DE CADA DIA

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

lles, com a molt, una per quarterada, pasturaven dins les terres de conreu i passaven mesos dins la pleta, aprofitant els brots tendres dels ullastres, les mates, etc. Quan havíem tomat les ametles, menjaven les fulles i algunes clovelles.

Quantes persones hi feien feina?

A l'època pre-turística n'hi feien feina un bon grapat. Record que, a més dels padrins de la meua dona, hi havia un matrimoni i uns quants mis-satges ajudats per jornalers de temporada: segar, tomar les ametles i garroves, podar els arbres, aixecar parets i enderrossalls, etc.

Eran altres temps, que amb la mecanització, la baixada dels preus dels productes agrícoles i sobretot l'arribada del "boom" turístic, ja no tornaran.

I de la caça?

Hi ha entre tot una vintena de quarterades de garriga, és poc com a cacera, però pot anar. El que hi ha més són conills, alguns esbarts de perdius i tudons.

Quins desastres naturals hi ha haguts?

Na Sebastiana té ben present una calabruixada (4) molt grossa que hi va haver. Els padrins, en Tomeu i na Francesca, li contaven que, assustats per la pedregada que queia, es varen resguardar sota l'arc de la casa i no les tenien totes segures, perquè es pensaven que aquels còdols rompien, a més de la teulada, les rodones de la sala. Quan va acabar el diluvi, un gra de calabruix de sobre la palla de dins s'Era, pesà mig quilo. Vàrem haver de canviar moltíssimes de teules, unes deu mil.

Quins altres records teniu?

Na Sebastiana té molts bon records de *Can Garra-seca* perquè hem de pensar que bona part de la seva infantesa la va passar a la finca en companyia del padrins, Tomeu i Francesca. Ella hi anava els dies que no hi havia escola, amb bicicleta, i s'ho passava d'allò millor i sovint també nosaltres, els primers anys de casats juntament amb els meus sogres.

(1) SECCION LXVII. Con los nombres *Can Garra Seca, Las Cases Noves, Son Bonet, Son Alegres*, y algunos *Son Mulets*, se distinguen una buena porción de fincas cuya matriz es *Son Mut Nou*, predio formado de *Son Mut Vell*, del cual era propietario en 1702 Julián Mut capitalizado entonces en 4.800 libras. Las mejoras que experimentaron sus tierras tan

Aljub i molt fariner de sang

luego de pasadas a manos de nuevos poseedores fueron de mucha importancia. De infértiles que eran convirtieron en muy productivas, pág.49. EL TERMINO MUNICIPAL DE LLUCHMAYOR, MANUSCRITO DE ANTONIO GARCIA VIDAL (+1907), Introducción y notas por Bartolomé Font i Obrador. FERIAS DE LLUCMAJOR 1972. Ajuntament de Llucmajor, Imprenta Moderna.

(2). AMILLARAMENT DE LLUCMAJOR 1862. PROPIETAT RÚSTICA, PECUÀRIA I URBANA A LLUCMAJOR EN EL SEGLE XIX. Joan Clar i Monserrat. Llucmajor, Notes Històriques i Culturals. Edicions de Pinte em Ample nº4 Palma de Mallorca 1995.

(3). El porc negre i la figuera. LES FIGUERES MALLORQUINES pág.51. Josep Rosselló, Joan Rallo i Josep Sacarès Mallorca 1994.

(4). Recordem la calabruixada del diumenge, 17 d'agost del 1952. Afectà pràcticament tota la Marina. La grossària de la pedra era com ous de gallina i en alguns indrets (Cap Enderrocat, Garonda) com magranes. La destrossa fou excepcional, i va matar conills, gallines i fins i tot bestiar. La majoria de teulades de les possessions varen haver d'esser restaurades. PREGÓ DE LES FIRES DE 1987. pág.20. Climent Ramis i Noguera. Llucmajor 1988. ♦

EURO - IDIOMAS

Llucmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Llucmajor • Tel. 66 11 33

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

Joies típiques mallorquines

Granets • Rubís

Cordoncillos • Safirs blaus

Aros • Maragdes

Collars de monedes • Relotges d'or

Diamants • Arracades

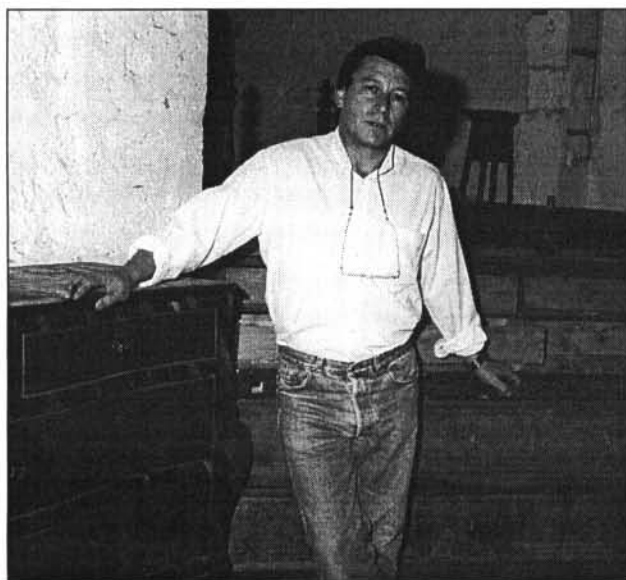
*Talla de Brillants
d'un quilat,
qualitat
Top Wesselton
VV1 i VV2*

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

D'ofici ... fuster-restaurador

José Maria Fernández Otero

I.Barceló
J.Jaume
Fotos: C.Julià

Els mobles de fusta que avui constitueixen l'equip estable dels interiors de les cases de la nostra vila i que tenen una funció pràctica o de guarniment, o les dues a la vegada, no només són fruit d'aquesta època sinó que vénen acompanyant l'home des de fa milers d'anys.

Els qui han estat fets a consciència i amb materials nobles i són ben tractats els espera una llarga vida, més llarga que la del seu creador (i és, per ell, un orgull i una manera de quedar sempre viu dins el record dels presents) i propietari. I, any rera any, restaran en el mateix lloc, es passejaran per la casa, de mans de la madona i amb l'esforç de l'amo, i acompanyaran la família o els seus hereus a noves vivendes. Altres, la sort no els farà companyia, i per anys restaran oblidats, a les cambралtes, portasses i, fins i tot, als corrals, o rebent un tracte barbàric que els desfigurarà. Aquests darrers necessitaran "mà de metge" i és amb un d'aquests metges amb qui avui farem la xerrada.

En José Maria, és un Llucmajorer per voluntat pròpia, una oferta de feina el dugué aquí, i si bé va haver de sortir unes quantes vegades de l'illa sempre ha tornat, i se sent un més entre nosaltres. Ell ens parlarà d'un ofici que està arrelant dintre de la nostra gent, no pels diners, sinó pel plaer de fer una feina ben feta i de tornar a la "vida" un objecte oblidat i desfigurat.

On vàreu néixer?

Sóc nat, el deu de juliol de 1950, al poble de *Lorenzana* a la província de *Lugo*. Allà va transcórrer la meua infantesa i part de la joventut, hi vaig aprendre les primeres lletres i l'ofici d'ebanista. Record que era molt jove quan vaig canviar la cartera d'anar a costura pel banc i les cines de fuster. En

aquells primers anys seguia estudiant els capvespres i amb el meu esforç vaig obtenir el títol de "Certificat d'Estudis".

Com fou que venguéreu a Mallorca?

Quan tenia desset anys, vengueren a aquelles terres els germans Mòjer, cercaven fusters per treballar al seu taller del carrer Major a Llucmajor. Eren els anys seixanta, hi havia molta feina de fuster, començava el turisme gros i mancaven hotels, habitatges, locals comercials... i a la seva construcció hi havia molta feina per a tots.

Record que el primer any vaig viure a la "Fonda Espanya" al carrer Antoni Maura, davant la plaça de l'Abeurador Rodona, la que avui és dedicada als sabaters. Érem tres o quatre els gallecs que venguérem.

Després, a l'any arribaren els meus pares i ens montàrem la casa.

Com fou que sortires de Mallorca?

Als vint anys, quan vaig voler arreglar els papers per fer la "mili" a l'illa, em cridaren a files a Galícia i, vaig haver d'anar a fer-lo allà. La segona vegada també va ésser per feina, Andorra fou el meu lloc de destí. Per aquelles terres, vaig tornar als mobles. Però al poc temps, als dos anys, "barco" i cap aquí.

A Mallorca, quines feines has fet?

Com vos he dit, quan vaig venir de Lorenzana vaig fer feina a la fusteria "Germans Mòjer", aquí a Llucmajor, fins que vaig partir a Galícia. De tornada, cap a Ciutat, a la fusteria d'en Joan Jaume i Garau. Després de l'aventura a Andorra, a la tornada una altra vegada al taller dels Mòjer. I, per acabar, a la fàbrica de tacons de Can Cleves, quan la va agafar en Matias "Claret". Era un dels encarregats quan va anar malament i es va tancar.

Estant a l'atur fou quan vaig començar a treballar a l'ofici que avui tenc.

Que ens ho contaries?

Sí fa. Era quan m'havia de casar i estàvem fent la casa. Dins una portassa vaig començar a arreglar, per a mi, alguns mobles, record que era un llit vell que m'havien regalat. Alguns coneguts es començaren a aturar per fer la xerradeta i les veïnades, aviat, volgueren saber si podria arreglar alguns mobles. Al punt, va ser plena de cadires i vases de quadres.

Però, jo veia, que em mancava molt per poder dedicar-me professionalment a aquest ofici i fou quan vaig partir cap a Ciutat. La sort m'acompanyà i vaig trobar-hi un mestre i amic.

Quins foren els teus mestres en aquest ofici de restaurador?

Foren uns quants. A més de tots els mestres que he tengut als tallers on he fet feina, foren el d'Andorra i en Miquel Espases, que estava al carrer del Sol, a Ciutat, i que ja el seu pare ho era. Però, també he estat i sóc, molt autodidacte. Crec que la feina, molta, s'aprèn fent-la i aprenent de les equivocacions.

Quines feines feies més sovint?

Vases de quadres i cadires de caoba. Després començaren a venir canteranos, llits, taules...

Els primers foren els veïnats i ara ja tenc clients de tot

Mallorca, de Pollença, Artà...

Que ens podries explicar les passes que segueixes en la restauració d'un moble?

A Mallorca, com a la resta, la majoria de mobles no són massissos, són fets amb fusta blanca, quasi sempre de pi, i forrada d'una xapa de fusta noble: caoba, roure, xicarendana, teca... La xapa moltes vegades no arriba al mm. de gruix i ha estat aferrada amb aiguacuita. Llavors, amb el temps, la humitat i alguns cops es va cruixint, rompent i desferrant i el moble es va fent malbé.

És, quasi sempre, quan té un estat ruïnós que arriba a les nostres mans.

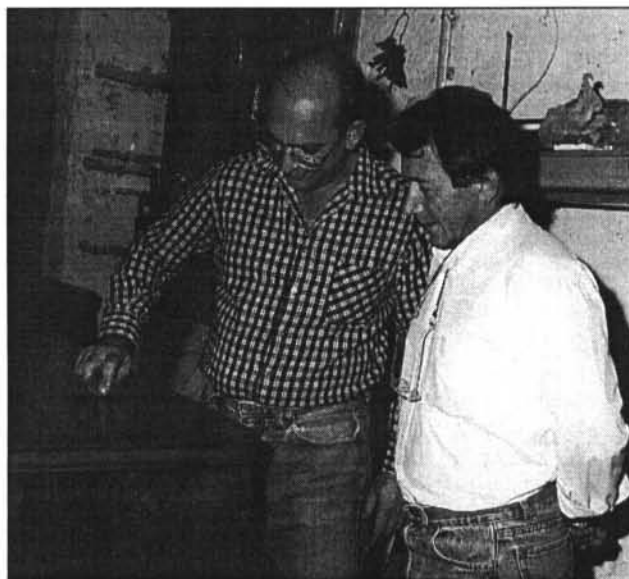
Les passes que seguim són:

En primer lloc, una bona neteja. S'ha de llevar la brutor i les possibles pintures. Per a aquesta feina s'utilitza un producte que es troba en el mercat "Quitapinturas..." (sempre s'ha de triar una marca registrada i de qualitat provada) i un bon fregall.

Seguidament ve la feina de fuster-ebenista. S'han de retirar els trossos de xapa més romputs; si és un moble amb calaixeres necessitarà unes noves corretges als calaixos i a la caixa; refer les mancances: manca un peuet, es fa nou, aquí tenia un trosset, un de nou (si és possible utilitzam el mateix tipus de fusta, i vell). Després una primera polida i una nova neteja, va bé cercar la mateixa xapa que duu i posar els trossos i trossets que li manquen (emprem aiguacuita escalfada al bany maria). Per fer tota aquesta feina les eines són les pròpies del fuster.

En aquest punt començam a substituir les manques que pot tenir en marqueteria i amb incrustacions. És feina delicada, duu moltes hores i requereix molta, "molta paciència".

Es comença per netejar el lloc que té destinat el bocí d'in-

crustació que volem posar, el punxó, la gúbia, el puntacorrent... quan està net, es treu el dibuix. Aquest s'aferrarà damunt una planxa del mateix material utilitzat: "limoncillo", os, ivori, zinc, fusta, nacre (el rellotges de "La Caixa" ho és)... I amb una serra molt fina de bugir s'anirà retallant (les primeres vegades, que un ho prova, les serres volen, semblen de vidre, però poc a poc un va agafant pràctica). Si la xapa del material noble és molt prima a aquesta se li dona gruix aferrant-li a cada part gruixos de paper de diari. Després, una vegada acabada la feina de retallar, el paper amb un poc d'humitat es desferra. Les figures són molt variades, motius vegetals, animals, geomètrics...

Per acabar col·locam el tros al seu lloc, ajustam i encol·lam, amb aiguacuita.

Aquesta passa, acaba amb una bona pasada de paper de vidre. S'ha d'escatar tot, no deixant cap racó ni bocí. S'ha d'anar molt alerta, el paper de vidre ha d'esser molt fi, 120 i 180, i per acabar, el paper quasi ha de ser lliis, i si polim massa, adéu a la xapa i a començar de nou.

Ara comença l'acabat de la restauració. Si és massís: taules, caixes, cadires... poden tenir un acabat amb olis que li tornaran els colors (aquest acabat es dona poques vegades). Altres acabats, tant pels mobles massissos com pels xapats, són el vernís o la cera, també la laca (però aquesta aquí s'empra poc).

Quines passes segueixes per donar vernís a un moble?

Una vegada acabada la feina d'arreglar, substituir les mancances i polir. Podem començar el procés de vernissar.

La primera passa és repassar l'escatat, el moble ha d'estar molt ben polit, és fonamental. Seguim amb una neteja de la pols i després li posam "brillantina" (deixam de banda l'oli de lli, la parafina i la vaselina per trobar-les massa greixoses, la brillantina és més líquida i no té tant de greix) que ens servirà per protegir la fusta i retornar-los els colors (amb un eixugamans s'ha de retirar la que sobri).

Tot el procés que ara segueix es fa amb munyeca feta amb un grapat de caps bancs de cotó i posant-li per damunt un pedaç de drap, per no deixar fils. S'ha de tenir present que una munyecada és des del moment en què hem banyat la munyeca amb el vernís o un altre líquid fins que, després de passar una vegada i una altra per damunt la superfície del moble, és ben eixuta.

Després, vernís. S'ha de donar una primera capa d'un bon vernís (el trobarem en els comerços de la vila) mesclat amb vernís "goma-laca" per donar els "fons". Abans de seguir, el dia següent, si és necessari l'escatam un poc amb pa-

FONTANERIA LLUÇMAJOR S.L.

**Instal·lacions sanitàries - Calefacció
Piscines - Aire condicionat**

*Des del passat febrer hi ha
un nou lampista a Lluçmajor.*

*Si teniu qualche problema
cridau-nos.*

Estam al vostre servei

C/. Ciutat, 14 - Tels.: 66 00 53 - 989/17 05 70
Lluçmajor

per de vidre molt, molt fi. Quan els porus de la fusta estan tapats seguim amb "goma-laca". Fins acabar amb unes "munyecades" de "goma-laca" amb esperit i després unes dues, o tres "munyecades" d'esperit tot sol -"Alerta" més d'una vegada el que ha seguit a estat el tornar donar al moble "quitapinturas"... i haver de començar de bell nou.

I l'acabat amb cera?

Les passes són molt parelles. Després d'una bona escadada es va donant cera (Avui es pot trobar al comerç de la vila, recordau que hi ha que cercar una marca registrada i de qualitat comprovada). Aquesta cera, antigament es feia al bany maria amb cera verge i aiguarràs -"Alerta" és de fàcil combustió. Per un bon encerat el millor és donar molt de pedaç.

La bona feien d'aquest artesà, a més d'estar valorada pels que estimam els mobles i les feines ben fetes, ha creat a Llucmajor una escola que avui té uns quants seguidors.

Que en podries parlar-ne?

A l'escola de restauració hi vaig arribar pel mateix camí que a la restauració. Alguns companys i coneguts em proposaren que els ensenyàs els coneixements més fonamentals. En un principi no ho tenia gaire clar. Però veient que a Ciutat n'hi havia unes quantes que funcionaven vaig començar. I fins ara.

Com comences les classes?

Tenim un programa que es fonamenta en l'activitat manual i la recepció de coneixements a mesura que l'alumne/els va necessitant per completar la labor.

Ve el primer dia i va veient la feina que altres alumnes es-

tan fent. Després, ha de dur un moble o l'objecte que vol restaurar. I és quan començam a introduir-lo en aquest món.

L'ensenyam a donar el "quitapinturas", antigament es feia amb esperit d'amoniac diluït amb aigua, però deixava molta d'humitat.

Després aprendrà a fer petites feines de fusteria. Que li serviran per dur a terme la restauració del moble, i acabarà aprenent a fer els acabats: envernissar, encerar...

A l'escola podem veure uns treballs ben fets per alumnes que duen molt poques classes però que tenen interès i dedicació.

I sobretot paciència i constància.

I de diners?

No és un passatemps car. Els materials que utilitzam són cars, les xapes de fusta són nobles i la majoria vénen de València, les xapes per dur a terme la incrustació o la marqueteria també nobles, vénen de fora, però se n'empra molt poca quantitat. I la resta de material és molt bo d'obtenir als comerços de la vila i d'un preu molt assequible.

Ara, les hores que per fer una bona restauració hi podem dedicar, són moltes. El temps ens passa volant, com un alè, i ens fa centrar en el procés que duim a terme i oblidar la resta. És això, a distraure l'atenció, el que molts dels alumnes cerquen i que per a ells no resulta car.

A més s'ha de valorar el moble una vegada restaurat i veure el servei i l'orgull que tendrem de tenir-lo a casa.

Però sí vos vull dir que tots els qui han passat pel taller s'han adonat que mai la feina de restauració serà ben pagada, ja que el temps emprat moltes vegades no pot ésser valorat, els preus serien astronòmics.

Alguna cosa més?

Ara que recordi vos diré que:

Les incrustacions de més qualitat, amb materials nobles, es troben en els objectes relativament petits: rellotges, caixetes, detalls d'alguns mobles...

De fileto d'os n'hi ha molt a les calaixeres de capellà.

Incrustació i marqueteria és quasi el mateix.

La feina més important és una bona polida.

El vernís té coses rares s'ha de tenir mà. I si un veu que no va bé ho ha de deixar i tornar-hi un altre moment.

Alerta amb l'esperit, pot solucionar un problema, però també pot tirar tota la feina a terra.

Un no es pot imaginar les "munyecades" que du un moble i no s'ha de fer massa aviat.

Li volem donar les gràcies, no només per la seva franqueta i el descriure fil per randa les feines que fa, sinó també per què de les seves mans han tornat a les cases de la nostra vila, com a per encant, obres mestres de què desconèiem el seu valor i havien caigut en l'oblit, i de què avui ens sentim contents i orgullosos per tornar donar valor i fer present el passat. ♦

Sa Libreria

Llibres, contes,
jocs educatius,
material d'oficina

C/. Sa Font, 15 • Tel.: 66 26 66 (Llucmajor)

LLUCMAJOR

SERVEIS

INFORMATICS S.L.

LL
SI

C/. Major, 107 - 07620 - Llucmajor

Tel./Fax 12.07.97 - Mòbil 909.78.42.20

MOTOS
BICICLETES

POU

EXPOSICIÓ, VENDA I REPARACIÓ

*Des del 2 anys,
amb varietat de models
per elegir... a prova de nins.*

C/. Músic Joan Xamena, 16
Llucmajor

30

DE TOT I MOLT

Desde 100 pesetas

Flores	Cerámica	Carnaval
Regalos	Papeleria	Bodas
Art. Limpieza	Bisuteria	Comuniones
Menaje	Perfumeria	Bautizos
Juguetes	Peq. Electrodoméstico	Empresas

MATERIAL FOTOGRAFICO Y REVELADO 24 HORAS

De cara a las próximas fiestas navideñas ponemos a su disposición, gran surtido en adornos navideños, árboles artificiales, figuritas y belenes.

Recuerden que ahora les atenderemos como siempre en nuestras dos tiendas de:

Plaza España, 32 y Obispo Taxaquet, 90 - Llucmajor

La cuina tradicional

Antònia M. Bonet

A partir d'avui des d'aquestes pàgines, us propòs un itinerari gastronòmic al llarg de les nostres festivitats. Recalcar aquests dies tradicionals em pareix important; evocant temps passats, conservar-los per als nostres descendents i d'aquesta manera contribuir a no deixar perdre les nostres arrels.

Un Nadal sense torrons, una Pasqua sense panades, unes Verges sense bunyols o un Tots Sants sens panellets no seria el mateix.

Ara és temps d'ametlles, tot temps és bo per disfrutar-ne, però novelles, no fa gaire collides, són millors.

L'ametller, arbre emblemàtic existeix en nombroses varietats. Floreix en ple hivern, la qual cosa el fa molt atractiu. La flor és bellíssima i emet una olor endolcida característica.

Les ametlles, endemés d'ésser molt agradables al paladar, tenen gran valor nutritiu. La següent taula ho demostra i compara amb altres aliments.

	Calories	Proteïnes	Greix	Nitrats de Carbon	Vitamines
Ametlles	610	23.49	53	7.80	ABE
Pa blanc	263	8.44	0.00	57.20	AB
Ous	158	12.50	12	0.00	ABDE
Patates	101	2.03	0.10	23.24	ABC
Arròs	333	7.23	0.30	76.00	AE

Moltes preparacions, on l'ametlla és el primer ingredient, són ben conegudes per les excel·lents cuineres de Lluçmajor: Gató, Amargos, garrapinyades, bessons torrats per menjar amb plàtans, gelats, torrons... i també panellets; els quals faig així:

Panellets de pinyons

Ingredients:

250 g d'ametlla pelada i mòlta

250 g de sucre

100 g. d'aigua

200 g de pinyons

2 rovells d'ou

el suc de mitja llimona petita i llimona ratllada en poca quantitat

Dins un ribellet hi tendrem les ametlles, el suc de llimona i la clovella. Damunt el foc farem fondre el sucre amb l'ai-

gua, en arrencar el bull tirarem aquest xarop dins el ribellet i ho pastarem fins que tinguem una pasta homogènia. Aquesta la dividirem en porcions rodones d'uns 25 grams cada una que arrebossarem amb pinyons i llavors pinzellarem amb rovell d'ou ben remenat. Col·locats damunt llauna els tendrem dins el forn, ja ben calent, només tres minuts.

Presentats a la taula acompanyats amb vi dolç, ja sia Melvasia, Moscatell o un bon Xerès dolç.

Recentment n'hi ha que prefereixen cava.

Panellets de coco

Si els volem de coco, suprimirem els pinyons i hi afegirem a la base d'ametlles ja descrita a la recepta precedent, un compost de 50 grams de coco ratllat que mesclarem amb 25 grams d'aigua bullent. Farem petites porcions que arrebossarem amb sucre i que passarem igualment pel forn.

Panellets de gema

Si els volem de gema, farem com la recepta anterior, substituint el coco mesclat amb l'aigua per tres rovells d'ou.

Panellets de xocolata

Si els volem de xocolata, farem com la recepta anterior substituint els rovells d'ou per 50 grams de xocolata ratllada.

31

SPORTS

ca'n salom

Sabates

Infantil i juvenil

(Talles 18-40)

GUANTITOS

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Lluçmajor

Miquel Costa i Llobera

en el 75è aniversari de la seva mort

VIDA

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854 -Palma 1922) és, juntament amb Joan Alcover, el poeta que fou considerat durant molt temps màxim exponent de la poesia catalana a Mallorca. Les generacions posteriors es formaren dins el mestratge d'ambdós escriptors i conformaren allò que s'ha anomenat l'Escola Mallorquina. De família benestant de terratinents pollencins - propietaris de Formentor, a més d'altres finques importants - cursa el batxillerat a l'Institut de

Palma, on rep la influència de Josep Lluís Pons i Gallarza. Comença la carrera de dret a Barcelona (1872 - 1875), però una profunda crisi religiosa li fa interrompre els estudis. Torna a Mallorca on porta el tipus de vida que correspon a la seva situació acomodada.

De vocació sacerdotal tardana, als 31 anys decideix anar a Roma per tal d'estudiar teologia a la Universitat Gregoriana. És ordenat de prevere el 1888, als 34 anys, i torna a

Mallorca el 1890. Guanya una canongia pontificia a la Seu de Mallorca el 1909 i és nomenat professor del Seminari Conciliar de Palma. Absorbit per les tasques pròpies del seu ministeri, dins els darrers anys decreix la seva dedicació a la literatura. Amb la mort del germà Martí (1918) i del pare (1919), s'accentua la seva esterilitat literària. Morí en el convent de les Tereses de Palma, d'un infart, mentre predicava el panegíric de santa Teresa.

OBRA

De gran precocitat literària, als 21 anys ja havia escrit la seva composició més aplaudida, *El pi de Formentor*. Passà per diverses vacil·lacions lingüístiques que motivaren l'alternància de la llengua catalana amb la castellana. Fou nomenat Mestre en Gai Saber a Sant Martí de Canigó el 1902. *El pi de Formentor* figura en el seu primer volum publicat, *Poesies* (1885), al qual seguí *De l'agre de la terra* (1897). Té també una incursió en el domini de la prosa amb *Tradicions i fantasies* (1903).

Amb *Horacianes* (1906), llibre que conté l'admirable oda *Als joves*, assoleix el punt màxim de la seva producció i fa una importantíssima aportació a la literatura catalana. El llibre, escandit en metres clàssics d'una rotunditat colpidora, mostra una clara voluntat de portar el món clàssic grec i llatí

a la poesia autòctona. Aquests versos es defineixen per una gran contenció i són la gran aportació mallorquina al moviment noucentista català.

El 1907 publica una segona versió, ampliada, de *Poesies* i viatja per orient i Terra Santa. Fruit d'aquest viatge serà un nou llibre, *Visions de la Palestina* (1908), on malda per portar el versicle bíblic a la llengua catalana. La resta de la seva producció en català són obres pietoses i poemes de circumstàncies. També és important, però, la tasca teòrica continguda en la conferència de 1904 *La forma poètica*, pronunciada a l'Ateneu Barcelonès.

Josep M. Llompart ha aplicat a la poesia de Costa tres substantius que la defineixen: bellesa, elegància i reserva. Publicà també un volum de poesia castellana, *Líricas* i un llarg poema d'inspiració modernista, *La deixa del geni grec*.

Als joves (fragment)

L'art veritable és sa, gallard i noble,
tal com Apol·lo amb cítara
i amb sageta potent. Té la bellesa,
la joventut de l'ànima,
la claredat, l'ardida força, l'hàbil
maneig de fibra harmònica,
i l'arc terrible del bon dret que mata
la serp del fang malèfica.

Tal vos somriga l'ideal, oh joves,
unint el seny amb l'ímpetu,
i amb gran serenitat, que és la divisa
de la potència màxima.
Ah! Els forts vénen de forts. Alçau l'emblema
de l'avior llegendària,
que cada poble sols ateny son astre
seguint per la seva òrbita.

Siau qui sou; mes no atiant vells odís
de raça, ni amb emfàtiques
declamacions lloant tot lo que és vostre,
fins les mateixes úlceres...

Siau qui sou; mes no us tanqueu, ombrívols,
dins una llar històrica
sens horitzons. Volau sobre les terres
enfora, amunt, com l'àguila!
Ella ama el niu de les maternes roques,
però amb gran vol arranca-s'hi
i, travessant mil horitzons, domina
espais de llum esplèndida.
Per planes, mars, abismes i muntanyes,
amb vista potentíssima,
tantost afina desitjada presa,
ímpetuosa llança-s'hi
de la regió del llamp. Mes no trasmuda
d'essència l'au indòmita.
Ans bé, de tot lo que trescant aferra,
gustant-ne fibres íntimes,
se n'assimila la potència, i torna
cap a son niu més àguila.

El pi de Formentor

Electus ut cedri.

Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu ungi d'aromes sa testa consagrada
i li donà per trono l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
lo crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per les roques sa poderosa rel.
Té pluges i rosades, i vents, i llum ardenta,
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge;
domina les altures i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
lo cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh si: que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi lo penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades,
i triomfador espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa, duré jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...,
oh vidal noble sort!

Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons valentes niran per la ventada
com l'au dels temporals.

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

Sa penya d'es falcó

- Els de la tercera edat estan molt enfadats amb el comportament aferrat del Batle, ja que a les Fires, a diferència dels altres anys, els que el dia del Firó anaren a cercar un botifarró, una tallada de llonganissa per berenar, els que no ho feren en persona no els en donaren. Hi havia persones que, a causa del seu estat de salut o del mal temps que va fer, no pogueren anar a cercar l'obsequi i es trobaren amb la desagradable sorpresa que, a diferència d'altres anys, en aquest no tengueren dret a la fermaça.

***

- La Coordinadora en contra de l'autopista va organitzar una Taula Rodona per tal que els diferents partits polítics locals poguessin exposar el seu parer al respecte i que així els ciutadans poguessin tenir més informació i més plural per boca dels partidaris del SI i dels partidaris del NO.

El PP, seguint la línia que els ha caracteritzat des que tenen en Gaspar de President, no es va personar al debat.

És una llàstima que en lloc de dedicar-se a coaccionar els comerciants que estan en contra de l'autopista, perquè veuen que lesiona els seus interessos, no es dediquin a donar més informació de tan bona com serà la nova via per al progrés del poble.

***

- L'aprovació de tres noves urbanitzacions a la costa llucmajorera amb una població superior als vuit mil habitants, donaran la possibilitat d'una població de 30.000 habitants al terme de Lluçmajor, amb la consegüent pèrdua de pes del nucli urbà del poble, cosa que com el cas de Bunyola amb Palmanyola, Manacor amb el Port i Lluçmajor amb s'Arenal, ens produirà de cada vegada més dependència de nuclis urbans que tenen els seus interessos i relacions més apropiades a Ciutat que no a Lluçmajor. A més s'ha seguit malvenent un territori que de cada vegada és més escàs.

A canvi d'això, se n'obtenen uns milions que no serviran més que per tapar quatre fotats dels deutes que al

llarg del seu manament ha engendrat aquest Consistori.

***

La Darrera Fira, tan concorreguda com sempre, va comptar amb una molt escassa presència de representants del Govern Balear que habitualment solien acudir per tal de donar suport al batle del PP. S'òliba va contar que ja ho havia anunciat uns dies abans després de conèixer els esdeveniments de Felanitx. Tal vegada el president Matas va tenir por de trobar-se una altra vegada amb els comandaments antiautopista i va preferir quedar a casa. Segur que també va tenir la culpa que la Guàrdia Civil celebràs la festa del Pilar i la delegada Catalina Cirer no podia enviar les unitats antidisturbis.

***

- El Plenari, al qual es va aprovar el finançament del nou Institut de Secundària de s'Arenal, es va celebrar en família. Només una mitja dotzena de ciutadans hi anaren perquè la retransmissió del partit de futbol entre el Mallorca i el R.Madrid gaudia de més atractiu. Els diferents acords es varen decidir amb el teló de fons dels comentaris dels bars de plaça i sobretot pels llamps i trons de l'espectacular tempesta.

***

- Hauríem de treure un poc de punta a les declaracions del batle Gaspar Oliver i també a les de Joaquín Rabasco, fetes en relació a les Fires. Les primeres, les del senyorísim Batle, sobre l'autopista que diuen: "Els que hi ha a l'oposició tenen molt fàcil oposar-s'hi per intentar captar vots de tots aquells que normalment estan en contra de tot".

No, senyor Batle, no s'està en contra de TOT: s'està en contra de TOT allò que perjudica el nostre país, la nostra terra, el nostre poble. S'està en contra de TOT el que suposa que vostès, senyors del PP s'omplin les butxaques amb els nostres doblers, s'està en contra que destrueixi Mallorca, que no és infinita ni il·limitada (o és que no ho sabem), s'està en contra de TOT allò que significa carregar-se l'illa de Mallorca, l'arxipèlag de Balears, perquè sí, sense excuses, sense embuts, s'està en contra de TOT allò que és susceptible d'estar-hi en contra per principis ètics, morals, col·lectius d'un poble que som i que no ens deixau ser.

***

- La "perla" cultivada del virrei de s'Arenal d'Andalusia: "els meus fills parlen mallorquí perquè són mallorquins i llegeixen i estudien en català per exigència i imposició i s'expressen en castellà".

No sabem ben bé com interpretar aquesta resposta: "xerren en mallorquí", però "s'expressen en castellà". Xerrar no és sinònim d'expressar-se? Vaja, vaja, vaja! Estudien en català per "exigència" i per "imposició". No ens faceu riure, Senyor Rabasco. Estudien en català perquè som a Mallorca, no en un indret on només hi ha una llengua que s'anomena "castellà". Per amor de Déu, Rabasco, deixau les qüestions lingüístiques per als filòlegs, sí no, de què viuran, pobres? Dedicau-vos a la política (o no) i parlau de qüestions que conegeu. ♦

PERRUQUERIA PUIGSERVER

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Lluçmajor)

Esports

Bàsquet • Club Joventut Lluçmajor

Cadet Masculí

Un entrenador i dos ajudants preparen l'equip

Guillem Oliver

Foto: C. Julià

La major part del seu temps lliure està dedicada a l'esport que més els entusiasma: el bàsquet, i li dediquen dues hores d'entrenament tres cops per setmana, com a mínim, més el partit del dissabte, més qualsevol ocasió que tenguin i agafin una pilota.

Els cadets abarquen els catorze i quinze anys; aquest equip està format, en la major part per jugadors de primer any. Els dotze joves jugadors tenen moltes coses favorables, esportivament parlant, la mitja d'estatura és elevada, n'hi ha alguns que fan un metre vuitanta (i lògicament, encara creixen), tenen molta d'agilitat, estan forts, s'ho agafen en serietat i tenen moltes ganes de fer-ho bé.

Té cura de la seva preparació física i tècnica en Xavier Moragues ajudat per Tomeu Reda i Miquel Martín, la qual cosa significa tenir un equip tècnic molt adequat i en dedicació entusiasta.

Ens ho explica en Joan Sastre que va ser jugador del Joventut, ara vocal de la directiva i pare d'un dels jugadors cadets, junt amb el propi entrenador Xavi Moragues. Duen dos partits jugats i guanyats, i això els dona molta moral, i amb motiu, ja que pensam que són un dels millors equips del seu grup, B-1, i tenen categoria per jugar en el grup A, segurament l'any vinent hi jugaran.

Quasi tots són jugadors que duen vuit anys dins el Club, a la seva edat és quan més els poden empènyer i aconseguir més rendiment, al mateix temps que ells estan més oberts a les indicacions dels tècnics i amb més possibilitats d'assimilar les jugades i ho estan demostrant.

Són: Joan Gual, Pau Sastre, Joan Borràs, Sebastià Truyols, Xavier Albertí, Josep Salvà, Miquel Oliver, Baltasar Mayol, Fernando Maya, José Antonio Rubio, Andrés López i José Muñoz.

L'entrenador està content d'ells perquè fan feina, i, si continuen així no hi ha dubte que jugaran al grup A. ♦

El Club Joventut de Lluçmajor per primera vegada en la seva història ha fitxat un coordinador per als equips formats des de l'escoleta fins a cadets. Ell és un entrenador amb títol superior que ha entrenat el Mallorca i que té molt bona reputació com a tècnic de bàsquet, és Jaume Rosselló.

Li desitjam tota classe d'èxits i que el Club en les categories inferiors hi noti un equilibri i una estabilitat que molts de cops li han feta falta.

És una bona notícia, i des d'aquestes planes volem donar l'enhorabona a la junta directiva per haver tengut aquesta iniciativa.

G.Oliver

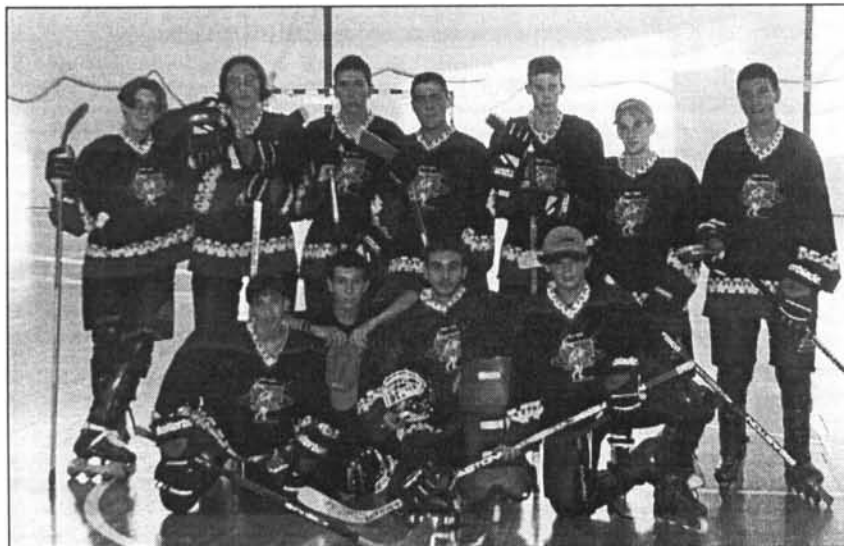

Gran assortit de caçadores
i xandalls

Pl. Espanya, 39 - Telf. 12 10 00 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

El patinatge, un esport en alça

CESLL Participació de més de 300 joves

Equip Lluçmajor Hoquei

1r.- Ana Garau (local)

Categoria Juvenil

2n.- Mair Coll (local)

1r.- Aina Mª Cerdà (Pollença)

A les 11'30 II CAMPIONAT DE SALT EN RAMPA SOBRE PATINS EN LÍNIA (STREET)

Aquí la participació femenina es reduí a una sola participant, local, que ho va fer tan bé com qualsevol dels participants masculins.

Femení

Maria Coll (local)

Masculí

13-14 anys

3r.- Alberto Campos (Sóller)

2n.- Toni Ramírez (s'Arenal)

1r.- Santiago Nin (Palma)

15-16 anys

3r.- Maxi Salich (Palma)

2n.- Lorenzo Puyaltó (Palma)

1r.- Pedro Salich (Palma)

17-99 anys

3r.- Andy Reus (Palma)

2n.- Luis Santiago (Palma)

1r.- Manolo Barrientos (Palma)

A les 18'30, al Pavelló Municipal es celebrà un PARTIT D'HOQUEI PATINS EN LINIA entre els equips de Lluçmajor Hoquei i Colonya Hoquei (Pollença) en la categoria cadet, que acabà amb la victòria per 4-5 de Lluçmajor Hoquei.

Per finalitzar esmentarem que la creació de l'escola de patinatge es troba en els darrers tràmits, estam pendants de la firma d'un conveni entre l'escola oficial del Govern Balear de Patinatge i el Club Lluçmajor Hoquei-patinatge, en el qual s'hi podran inscriure tots els nins i nines del terme a partir dels 8 anys.

La temporada 97/98 el club participa a la lliga oficial d'hoquei en les categories Cadet, Juvenil i Senior.

L'equip cadet ha començat la pretemporada del torneig d'iniciació que

FEMENI

Categoria Benjamí (0-8 anys)

3r.- Emilia Gelabert (local)

2n.- Marga Gelabert (local)

1r.- Ana Garau (local)

Categoria Juvenil (15-16)

2n.- Maria Coll (local)

1r.- Aina M. Cerdà (Pollença)

Femení

Categoria Benjamí (0-8 anys)

3r.- Emilia Gelabert (local)

2n.- Marga Gelabert (local)

Demostració sobre rail

El Club Esportiu Lluçmajor hoquei i patinatge també ha volgut commemorar les Fires 97, per això el dissabte 11 d'octubre al recinte de la Plaça dels Pins tingueren lloc un seguit d'esdeveniments esportius, en els quals hi participaren al.lots i al.lotes de totes parts de Mallorca (Sóller, Palma, S'Arenal, Lluçmajor, Sa Pobla, Pollença):

A les 10'30 - **III CURSES PATINS VELOCITAT** que comptaren amb el control tècnic de la Federació Balear de Patinatge.

Masculí

Categoria Benjamí (0-8 anys):

3r.- Pau Gelabert (local)

2n.- José Luís Carrillo (Pollença)

1r.- Mario Fernández (Pollença)

Categoria Aleví (9-12 anys)

3r.- Xisco Venero (local)

2n.- Blai Llopis (local)

1r.- Damià Oliver (local)

Categoria Infantil (13-14 anys)

3r.- Xavier Albertí (local)

2n.- Rafel Garcies (local)

1r.- Jaume Blascos (local)

Categoria Juvenil (15-16 anys)

3r.- Gori Carbonell (local)

2n.- David Cuesta (local)

1r.- Biel Joan Cladera (local)

Categoria Junior (17-99 anys)

3r.- David García (Pollença)

2n.- Manuel Barrientos (Palma)

1r.- Andy Reus (Palma)

finalitzarà el 22 de novembre i el 26 de novembre participarà en el torneig de Nadal.

Com a nota a destacar direm que el president del Club Lluçmajor Hoquei-patinatge Agustí Solivelles ha estat nomenat membre del comitè d'Hoquei Lluçmajor de la Federació Balear de Patinatge. ♦

Demostració salt en rampa

TALLERS MARINA

AGENT OFICIAL PEUGEOT

Partner

Expert

ZURICH
SEGUROS

ELS NOSTRES VEHICLES INDUSTRIALS VOS OFEREIXEN ROBUSTESA,

FIABILITAT, COMODITAT, SEGURETAT I MANEJABILITAT

C/. MARINA, 104 - TEL. 66 05 21

EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA S/N. - LLUCMAJOR

SERVEI OFICIAL
FIAT

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Lluçmajor)

Notes columbòfiles del mes d'octubre de 1997

J.Jaume

Entrevista a:

Llorenç Tomàs i Sastre
Un campió entre nosaltres:

En el mes d'octubre en Llorenç Tomàs i Sastre rebia la felicitació de la Presidenta del Consell Insular de Mallorca, Dª Maria Antònia Munar, pels resultats esportius que havia obtingut en la temporada 1996/1997, a nivell de la nostra comunitat.

Campió absolut Illes Balears

Subcampionat absolut de Grup Mallorca i Tercer absolut del Grup Llevant

En aquesta felicitació, ens hi afegim, i li donam les gràcies per l'entrevista que ens va concedir i que ens han permès acostar-nos, un pic més, al nostre esport, així com descobrir alguns dels secrets de l'èxit.

Abans de transcriure l'entrevista em permetreu fer una petita ressenya dels resultats que ha tingut en els anys de pràctica esportiva.

38

Club Columbòfil Lluçmajorer (1977/1987)

Colomer al C/Batlle Mut nº4

1977.-

Cronometrà un colom de Tíjola (prova de Fondo)

I també, cronometrà un altre colom, a la segona prova de Fons de Tíjola d'aquella temporada.

1978.-

3 classificat social a la prova de Manzanarès (Fons)

1979.-

4t i 8è de Castuera (prova de Gran Fons) a la vegada que obtenia el títol de subcampionat Regional de Fons.

Colomer al Carrer de Ciutat, fent Tàndem amb Joan Janer i Andreu (1980-1995)

1981.-

Valdepeñas 3º i 4º, Alacant 3r i 4t.

1982.-

1r. Chinchilla, 3r. Valdepeñas, 1r. Alacant, 2n. Totana, 1r. Designats, 1r. Millor Colomer, 2n. Regularitat.

1983.-

1r i 2n Oriola, 3r i 4t Valdepeñas, 5è Cabeza de Buey, 2n Castuera. 2n Regularitat.

1984.-

1r Muchamiel, 3r Oriola, 6è Valdepeñas, 13è Cabeza de Buey. 2n As Paloma, 3r Regularitat.

1985.-

1r i 2n Oriola, 4t Valdepeñas. 6è Regularitat.

1986.-

2n i 4t Alcoy, 5è Valdepeñas, 6è Madrid, 1r, 4t i 6è Baza, 3r, 4t, 5è i 7è Cabeza de Buey. 1r Designats, 1r Regularitat, 1r i 2n As palomas, 3r Insular des de Baza.

1987.-

Unicament participaren a especials de la Cultural

1r, 3r, 4t i 5è d'Elx.

Club Columbòfil La Deportiva (1988/1990)

1988.-

1r Alcoy, 1r i 3r Puertollano, 3r Valdepeñas, 4t Baza, 1r Cabeza de Buey. 2n Regularitat, 1r Insular Gran Fons, 2n General Fons, 1r Derby, 2n Gran Fons "Trofeu Bartomeu Prohens".

1989.-

4t Cocentaina, 1r Valls, 4t Valdepeñas, 9,10,12,25,28 Puertollano, 1r i 2n Cabeza del Buey. 1r Designats, 2n Regularitat, 9è Insular Cabeza del Buey, 3r General Velocitat-Regional. 1 Trofeu Pte. F.C.M.B.

1990.-

4t, 1r i 3r Alacant, 5è Totana, 1r i 2n Valdepeñas, 10è Regularitat. La famella 257.779-87 arribà al colomer als 24 dies des de Lisboa.

Club Columbòfil Lluçmajorer:

1991.-

Alcoy, Alacant, 2n Valdepeñas, 4t Puertollano, 3r i 6è Castuera, 3r Baza, 2n Especial Almeria, 1r As Paloma, 1r Designats, 1r Seguretat, 1r Regularitat, 5è Valdepeñas G. Mallorca, 2n General Fons Lliure Mallorca, 1r General Absolut Mallorca.

1992.-

4t Oriola, 1r Beniza, 1r Valdepeñas, 1r, 3r, 4t i 6è Valdepeñas, 1r As Paloma,

3r Seguretat, 2n Designats, 2n Regularitat, 4t Insular Valdepeñas.

1993.-

4t Calp, 3r Oriola, 2n Alacant, 3r Designats, 4t Regularitat.

1994.-

3r i 4t Beniarres, 2n i 3r Oriola, 1r Santa Fe. 2n Regularitat, 3r General Mallorca Oriola, 5è General Mallorca Santa Fe.

1995.-

1r, 2n i 4t Calp, 3r Oriola, 2n i 3r Baza, 1r i 2n Almuñecar, 2n i 4t Calp, 2n i 3r Calp, 3r Calp. 1r Seguretat, 1r Designats, 1r Regularitat, 1r Insular "Pichones" Oriola. 1Dsq, 2n Interinsular.

Colomer a la finca de "Bennoe"

1996.-

1r Seguretat, 2n Designats, 3r Regularitat, 3r Fons Grup Mallorca. 10è del Campionat Absolut Grup Mallorca.

1997.-

2, 3, 4 Baza, 1, 3 Baza; línia Nord 1, 3 Ordal, 1, 2, 3 Servera; 1, 2 Oriola, 1, 2 Oriola. 2n Seguretat i 3r Regularitat.

Grup Mallorca: 2n Absolut, 2n Velocitat i 2n Fons.

Grup Llevant: 3r Absolut, 5è Velocitat, 4t Fons i Gran Fons.

Illes Balears: 1r Absolut de Mallorca, 2n Velocitat de Mallorca, 2n Fons de Mallorca, 1r Absolut d'Illes Balears, 2n Velocitat Illes Balears i 2n Fons Illes Balears.

1r As Palomas Nacional de Fondo, amb el colom 37.952/95.

Què ens podries dir quan vares començar a picar-te per aquest esport?

Fou, més o manco, l'any 1974. Me vaig començar a interessar per aquesta modalitat esportiva de la mà de columbòfils llucmajorers que a més de donar-me alguns consells em feren propietari d'uns quants coloms que en aquells primers anys vaig tenir a la finca paterna

de Bennoc.

Quina va ser la teva primera temporada esportiva?

L'any 1977, vaig prendre part a les curses columbòfiles del Club Lluçmajorer. El meu equip de viatgeres fou format gràcies a l'ajut de companys esportius i de colomers del colomer de Bennoc. En els tres primers anys vaig viatjar al colomer que tenc al carrer Batle Mut i des del primer any vaig aconseguir cronometrar coloms des de Fons, record que el punt d'amollada fou Tíjola, i l'any 1979 aconseguia cronometrar des de Castuera, que es troba a més de set-cents quilòmetres d'aquí.

I després?

Vaig formar tàndem, per espai de quinze anys, amb el meu amic en Joan Janer i Andreu. Les instal·lacions les centralitzàrem als colomers del carrer de Ciutat, on les ànarem adequant a la nostra activitat. Amb ell formàrem un equip de viatgers que ens donaren moltes satisfaccions, pels bons resultats obtinguts. Record d'aquesta època els tres trofeus Indústries SEMAR SA: 1986, en què al tàndem Janer & Tomàs hi afegírem en Miquel Pallicer, 1991, any en què tornàrem a viatjar a la vila després d'haver anat per Ciutat, i l'any 1995, el darrer en què viatjàrem com a equip. També l'emoció que és tenir dins les teves mans un dels teus coloms que ha tornat pels seus propis mitjans des de Lisboa, que es

troba a més de MIL QUILOMETRES. I, com no, el cronometrar els coloms de Gran Fons, amb especial els quatre coloms de Cabeza de Buey de 1986, els cinc de Puertollano de 1989...

I actualment, on es troben les teves instal·lacions?

Una vegada desfet el tàndem, vaig tornar a la finca de Bennoc on aprofit les instal·lacions que hi ha, adaptant-les a les meves necessitats. A l'actualitat, tenc el colomer dins una habitació d'una caseta de camp, però esper poder fer unes noves instal·lacions que tenguin unes mínimes condicions el més prest possible.

D'on surten els coloms que fas viatgar?

En aquests moments la majoria dels meus viatgers surten d'una mateixa línia que descendeix d'un colom que amb en Joan vàrem aconseguir d'en "Tolo Bosch de sa Cabaneta". Era una germanastra d'en "Paco" i tenia el seu origen al colomer de "l'amo en Pere Joan de Son Servera". Aquests coloms són originaris d'Alemanya i crec que tenen unes qualitats extraordinàries. Aquest any, 1997, d'un total de setze trofeus socials onze els han guanyat coloms que vénen d'aquesta arrel.

Però no només tenc aquesta línia, també en aquests darrers anys he anat introduint animals procedents d'altres colomers de l'Illa i d'altres llocs que

m'han afavorit els resultats. Amb això vos vull dir que no només crec en un tipus de colom, sinó que a més d'intentar millorar amb la introducció de nova sang, provo nous elements, ja que amb aquest esport un no sap mai per on pot sortir el "conill".

Quan i com formes les teves parelles reproductores?

Entre el mes de desembre i el mes de gener és el moment en què junt els coloms que formaran el meu quadre reproductor. La major part són parelles d'altres temporades, amb les que puc confiar, ja que la temporada de curses m'ha mostrat el que poden fer els seus descendents i m'ha deixat entreveure el que puc esperar. La resta són parelles noves que han estat formades partint de coloms de molta sang, que vénen de grans viatgers, alguns, del meu propi colomer reproductor, germans de coloms que he cronometrat de gran fons, i altres de fora casa. A més de tenir sempre present l'origen dels dos animals que estic acompanyant, cerc compensar les mancances que un té amb les virtuts de l'altre.

Com selecciones els colomers?

Amb la mà, només retir aquells animals que en el moment de criar un els veu molt dèbils o amb tares físiques que els impossibiliten per l'esport. La resta la fa la gàbia. Són les amollades individualitzades el millor jutge i el que més s'han d'escoltar. Però sempre tenc pre-

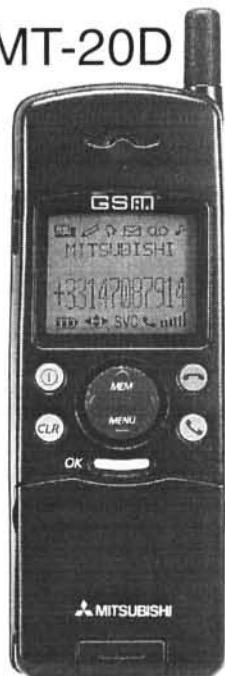

TELYCO

LLUCMAJOR

Grupo Telefónica

MT-20D

+ 2 BATERIAS

+ CARGADOR DE

MECHERO = 15.900.-

Solicitud:

Líneas Telefónicas, Cambio de titular, Líneas multiservicio, Servicio Telefax, etc...

C/. Antonio Maura, 57 Bajos. - 07620 LLUCMAJOR - Tel. / Fax: 12 10 83

C/. Reyes Católicos, 33 - 07007 Palma - Tel.: 27 34 06 - Fax: 25 02 71

sent que primer han d'aprendre a caminar que córrer i crec que les amollades han de començar molt a prop per acabar lluny i que els coloms no s'han de dur a tirar, demanant un esforç fora temps.

A quines qualitats dónes més importància?

M'agraden els coloms més bé petits i vius, amb nervi. Però no deix de banda l'equilibri, l'ull (la pigmentació), el pes (sempre tenint present la relació pes/volum, quan agafam un colom l'hem de trobar lleuger), la quilla...

Mai he retirat un colom perquè no m'agradin les seves qualitats. Aquí, el millor jutge, és la gàbia que és també la qui posa el colom en el seu lloc.

Quina modalitat practiques?

Avui, per avui, el mètode natural, que és el que millor s'adapta a les meves possibilitats i al temps que tenc.

Quines curses t'agraden més?

M'agraden totes, velocitat, fons i, en especial, gran fons. És una emoció i satisfacció quasi indescriptible el poder cronometrar un colom que acaba d'arribar de més de set-cens quilòmetres de distància.

Com tries els coloms que prendran part en una cursa?

Els colomins per la "forma" i als viatjats pels resultats que han tingut a altres amollades i per la "forma" en què es troben. La "forma" és l'estat òptim que ha de tenir l'au per poder donar tot el que té i obtenir un bon resultat, però cada colomòfil té una manera distinta de cercar-la en els seus coloms. Hi ha gent que la cerca passant-se l'animal per les mans i esperant rebre unes sensacions que li comuniquin l'estat en que es troba. A mi m'agrada observar al viatger en llibertat i dins el colomer, és amb el seu comportament amb què em va dient com es troba.

Quins coloms t'han donat una major satisfacció?

Gràcies a Deu, molts. Però sempre tenc present la "Quatre Gran-Fons", que entre les temporades 1987 i 90 va fer dos Puertollano, un Cabeza de Buey i un Mèrida. La famella de Lisboa, que vàrem recuperar als vint-i-quatre dies de l'amollada, i l'"Anella d'or".

Quines mesures sanitàries apliques a la teva colònia?

La majoria, un 90% preventives i les menys curatives. La neteja del colomer, amb tot el que hi ha dintre, el canvi diari de l'aigua, millor dues vegades que una, la vacunació i el donar medicaments, en dosis de caràcter preventiu, vitamines i minerals. Són les millors mesures que puc prendre.

Quins són els perills de la colomofília en aquest moment?

L'augment de la salvatgina, a causa d'aquest descontrol que hi ha.

I per acabar, quin consell dona-

ries?

Criar amb bona sang, mantenir unes estrictes mesures preventives sanitàries, preparar un programa d'entrenament i tenir constància i paciència, són els meus consells. I esperar que la sort vengui a la nostra ajuda. Ja que, la sort, és en el nostre esport, un percentatge molt a tenir en compte a l'hora de valorar els resultats de tota una temporada.

Gràcies, Llorenç. Esperam que aquests bons resultats es mantinguin.

Notes del Club:

L'equip directiu de l'entitat Lluçmajorera està preparant el començament de la temporada esportiva. Tot comença a estar a punt per dur a terme les primeres amollades d'entrenament de les nostres aus i ja s'ha posat punt a la vacunació.

Aquest any, tornarem a entrenar els coloms, dins la nostra illa, en direcció ponent. Les amollades aniran fins arribar al Port d'Andratx.

I també es prepara la cursa nadalenca amb les mateixes condicions del darrers anys.

Desitjam sort a tots el participants i que guany el millor.

Nova sang per a la colomofília il·lenca

Finalment hem de fer referència a la gran suhasta de coloms que tindrà lloc a la nostra ciutat, dia set de desembre de 1997. Patrocinada i organitzada pel Club Colomòfil Lluçmajorer, amb la finalitat d'introduir nova sang dins la colomicultura mallorquina.

El Club ha comprat a la Federació Colombòfila de Catalunya trenta coloms recuperats per la federació catalana a les diferents amollades internacionals efectuades a Barcelona.

Hi ha devuit coloms de Bèlgica, sis de Portugal, tres de França, dos d'Holanda i un de Rumania.

La idea va ser del nostre president, en Joan Janer i Andreu, que una vegada donada a conèixer a la resta de la directiva, aquesta li va donar tot el suport que necessitava.

A moments d'ara els coloms ja es troben a Lluçmajor, els mascles, en el colomer de n'Antoni Oliver i Garau, i les famelles en el colomer d'en Joan Janer i Andreu. Estan a dos colomers amples i reben una alimentació equilibrada i reforçada amb vitamines i minerals que els permet recuperar la "forma".

És una bona oportunitat pels colomòfils de l'illa. Segurament es donarà una bona relació QUALITAT/PREU. Hem de tenir present que aquests coloms estrangers quan varen ésser duits a la **SOLTA INTERNACIONAL DE BARCELONA 1997**, tenien tota la confiança que tot colomista deposita en un colom que du a Gran-Fons. Podem quasi assegurar que aquestes aus han estat provades en el lloc d'origen i no només en amollades de velocitat. I no seria res de l'altre món que més d'una hagués fet **UN BARCELONA**. ♦

Tennis Torneig de Fires 1997

G.Socias

- Com ja és habitual, va tenir lloc el tradicional Torneig de Fires celebrat al llarg del mes d'octubre i el repartiment de trofeus va tenir lloc dia 12, Darrera Fira, al Camp Municipal d'Esports. Vet aquí les classificacions en les distintes modalitats:

Consolació mixta Aleví:

2a. Llúcia Roca
1a. Noemí Vicens

Mixta Aleví:

2n. Jaume Vidal
1r. Pere A. Pericàs

Dobles Femení:

2a. Nati Entrena-Marga Pizà

1a. Neus Marí-Noemí Vicens

Dobles Masculí:

2n. Paco Bagur-Maties Noguera
1r. Toni Clar-Pedro Clar

Consolació Femení:

2a. Aida Amengual
1a. Francina Capellà

Consolació Masculí:

2n. Paco Bagur
1r. Joan C. Escudero

Individual Femení:

2a. Marga Pizà
1a. Neus Marí ♦

Entre noltros

Naixements

- Carles-Benigno Maya Maya, fill d'Antoni i Antònia, nasqué el 17-9-97.
- Joana Roldán Amengual, filla de Josep i Antònia, nasqué el 17-9-97.
- Marc Simó Sans, fill de Gabriel i Esperança, nasqué l'1-10-97.
- Joan Vives Crook, fill de Miquel Àngel i Sara Aline, nasqué el 3-10-97.
- Manel Ramos Ferrer, fill de Manel i Francesca, nasqué el 4-10-97.
- Antoni Oliver Rosselló, fill de Carles Cirilo i Catalina, nasqué el 9-10-97.
- Sara Ojeda León, filla de Isidro i Marta, nasqué l'11-10-97.
- Jordi Salvà Martínez, fill d'Antelm i Maria Pau, nasqué el 17-10-97.
- Josep Maria Vallejo Catalán, fill de Josep i Maria del Carme, nasqué el 9-10-97.
- Lluïsa Heredia Cortés, filla de Jesús i Concepció, nasqué el 18-10-97.
- Inhoa Roldan Terrones, filla de Leonard Joan i Aina, nasqué el 20-10-97.
- Margalida Tomàs Adrover, filla de Jeroni i Maria Francesca, nasqué el 20-10-97.
- Joan Mora Fortis, fill de Joan i Elisa, nasqué el 25-10-97.
- Joana Maria Catany Catany, filla de Jaume i Antònia de Pàdua, nasqué el 25-10-97.
- Neus Caldentey de la Iglesia, filla d'Antoni i Maria Àngels, nasqué el 7-10-97.

Matrimonis

- Werner Kirsch i Anna Sophia Snabel es casaren el 21-9-97 al Jutjat de Pau.
- Francesc Xavier Bravo Mancilla i Maria Pilar Molino Rojo, es casaren el 13-9-97 a l'església de Sant Miquel.
- Carles Enric Portalo Prada i Maria Bosch Tugores, es casaren el 7-6-97 a l'església de Ntra.Sra. de Gràcia.
- Pere Cerdà Garau i Coloma Garcias Pou es casaren el 4-10-97 a Ntra.Sra.de Gràcia.
- Antoni Borràs Puigserver i Apol.lònia Vanrell Pons, es casaren el 20-9-97 a l'església de Sant Bonaventura.
- Josep Maria Mòjer Melià i Isabel Maria Martí Maimó, es casaren el 6-9-97 a l'església de Sant Bonaventura.
- Lluís Puigserver Cànaves i Maria Nicolau Puig es casaren el 27-9-97 a l'església de Sant Miquel.
- Ramon Garrido Martínez i Rosa López Úbeda, es casaren el 4-10-97 a l'església de la Lactància.
- Carles Xavier López Abellán i Aina Maria Barceló Camacho, es casaren el 23-10-97 al Jutjat de Pau.
- Josep Lluís Vinent Rey i Maria Delgado Jiménez es casaren el 27-9-97 a l'església de Sant Bonaventura.
- Josep Maria Muñoz Juárez i Carmen Gutierrez Garcia, es casaren el 26-7-97 a l'església de Ntra.Sra.de Gràcia.
- Gabriel Alomar Navarro i Mercè Astacio González, es casaren el 19-10-97 a l'església de La Lactància.

- Joan Antoni Pastor Prats i Isabel Molina Arévalo, es casaren el 12-10-97 a l'església de La Lactància.
- Salvador Ortiz Gómez i Rosa Garcia Relucio, es casaren el 25-10-97 a l'església de La Lactància.
- José Antonio Lirola Oliver i Maria del Pilar Bonet Escalera, es casaren el 27-9-97 al Jutjat de Pau de Valldemossa.

Defuncions

- Sebastià Carbonell i Coll, morí el 22-9-97 als 46 anys.
- Margalida Salvà i Salas, morí l'11-10-97 als 96 anys.
- Josep Fernández i Narváez, morí el 12-10-97 als 41 anys.
- Catalina Andreu i Andreu, morí el 14-10-97 als 94 anys.
- Assumpció Martínez i González, morí el 14-10-97 als 86 anys.
- Antoni Pons i Estela, morí el 15-10-97 als 87 anys.
- Catalina Mayol i Pastor, morí el 20-10-97 als 88 anys.
- Maria Ballester i Taberner, morí el 21-10-97 als 71 anys.
- Bernat Gomila i Vives, morí el 23-10-97 als 78 anys.
- Antònia Aina Vidal i Ferretjans, morí el 25-10-97 als 90 anys. ♦

Viajes
Xaloki,s.a
G.A.T. 687

I crà també al SUPERMERCAT PROHENS de
dilluns a divendres de les 17'30 a les 19'30
hores Tel. 12 01 64 • LLUCMAJOR

**PONT DE LA
IMMACULADA**

**5 - 8 de desembre
ANDORRA
VALL D'ARAN**

Aviò, Trasllat,
Pensió completa i circuit

34.900

C/. Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 44 22 50 • Fax. 44 11 10

S'ARENAL

Sopa de lletres

9 eines tradicionalment emprades per un sabater

B	E	G	L	A	M	F	I	D	A	P	E
R	A	S	C	P	E	T	C	Y	A	M	O
C	I	E	N	B	L	I	N	S	E	P	C
L	O	B	G	L	M	A	H	A	T	U	F
A	T	E	O	P	B	U	N	H	T	E	L
B	L	S	U	H	D	R	L	X	I	L	A
E	A	M	E	Z	B	A	I	N	E	B	L
T	G	O	P	L	R	L	R	T	A	T	V
L	U	L	S	O	L	P	R	M	I	R	A
A	S	A	H	A	H	A	C	I	E	V	C
T	L	D	T	F	M	O	N	J	N	T	O
E	T	O	O	M	T	S	B	E	T	R	J
L	X	R	S	I	X	N	E	S	T	F	A
U	M	A	E	V	A	P	S	A	R	S	I
A	N	C	D	A	O	R	P	F	A	N	E

Solució del mes passat

- Barcella	- Sedàs	- Garbejadors
- Almud	- Cernedor	- Vencís
- Romanes	- Corbells	

Els discs se solen posar per seguretat i/o comoditat dels ciutadans.

Aquest que es troba a la confluència del C/Foners amb el C/Major, empitjora les dues coses.

Empitjora la seguretat, perquè els que viuen o tenen la portassa al C/Foners, veient la innecessitat del disc, degut que el carrer Major en aquesta zona és molt ample, i per tant, no té raó de ser, no el compleixen.

I és una gran incomoditat que els que volen anar a la ronda Nord (de vegades amb un tractor amb arades) hagin d'anar pels estrets carrers de la Bandera, de Sant Miquel i de la Síquia. ♦

ROVER SERIE 200

*Aire acondicionado de regalo
o descuento equivalente.*

Equipamiento (según modelo): Motores gasolina de hasta 115 CV y turbodiesel de 86 CV. Versiones 3 y 5 puertas. Airbag de conductor. Dirección asistida. Elevalunas eléctricos delanteros. Cierre centralizado con mando a distancia. Alarma antirrobo perimétrica y volumétrica. Inserciones de madera.

DESDE 1.808.000' - Ptas.*

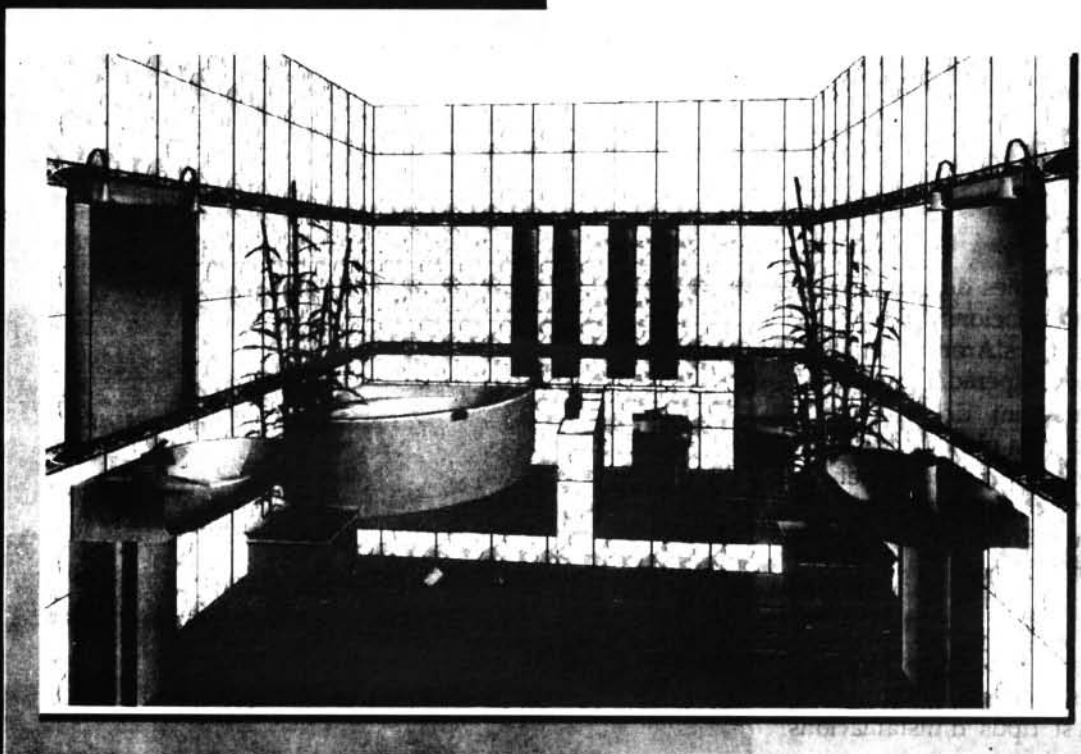
* Precio final recomendado incluido I.V.A., transporte, impuesto matriculación y descuento promocional para vehículos en stock hasta fin de mes. No acumulable a otras ofertas. Aproveche el Plan Prever.

ILLA MOTORS, S.L.

Avda. Ramon de Sant Martí, s/n
Tels. 66 01 46 - 908-63 00 49
Fax. 66 22 39 - (Llucmajor)

Com és la cambra de
bany dels seus somnis?

**Vegeu-la ara
a tot color.**

ROCA

DIBA DISSENY
INTREGRAL DEL BANY

Avui mateix, gràcies
al nostre ordinador
podreu veure a
MASSANELLA la

vostra nova cambra de bany ROCA.

A tot color i en tres dimensions sense que
no hi manqui cap detall: banyera,
sanitaris, revestiments ceràmics, aixetes,
complements... Tot tal com ho havíeu
somniat i sense començar les obres.
Veniu a MASSANELLA i deixau de
somniar.

MASSANELLA

Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

SEAT

Rubí Automòviles Llucmajor, S.L.

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

Nuevo SEAT Arosa Único en su clase

Arosa

Máximas prestaciones

AUTO - ELECTRIC
Barceló

S.L.

AlliedSignal
AUTOMOTIVE

Bendix®

Ronda Ponent, 26 - Tel. 66 01 70

El primer servei Bosch es
va fundar a Hamsburg l'any
1921. I ja el 1930 existien
2.750 serveis a 78 països del món.
Actualment existeixen 10.000
serveis a 121 països.

Recanvis originals amb la garantia
del recanvi i mà d'obra

Mecànica en general.
Especialitat en electrònica.
Injecció gasolina.
Frens ABS i ASR.
Direcció.
Amortiguament.
Aire Condicionat.

**REVISIONS
PRE I.T.V.**

